بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2021/HC-A/148
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް: އަބްދުﷲ ސާލިމް، (އަތޮގާއި ރަށް)
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ކުޑަކުއްޖަކު އިތުބާރު ކުރަންޖެހޭ މަޤާމެއްގައި ހުރި މީހަކު އެކުޑަކުއްޖަކާއެކު ޖިންސީ ޢަމަލެއް ހިންގުން

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް
ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު
ފަނޑިޔާރު ހުސައިން މަޖީދު

ނިމުނު ތާރީޚް: 27 ރަޖަބު 1443 / 28 ފެބުރުއަރީ 2022

ހައިކޯޓުގައި ޤަޟިއްޔާ ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް:

23 ރަމަޟާން 1442	
05 މެއި 2021	

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- **ނަންބަރު:** 75/·---C/2019[1]
- **ނިންމި ކޯޓު:** (އަތޮޅާއި ރަށް) މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓް
- **މާއްދާ:** ކުޑަކުއްޖަކު އިތުބާރުކުރަންޖެހޭ މަޤާމެއްގައި ހުރި މީހަކު އޮޅުވާލައިގެން ޖިންސީ ހަމަލާއެއް ހިންގުން
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް:** 29 ސެޕްޓެމްބަރު 2019
- **ނިމުނު ތާރީޚް:** 06 ޖަނަވަރީ 2021

ޖިނާއީ – ކުޑަކުއްޖަކު އިތުބާރުކުރަންޖެހޭ މަޤާމެއްގައި ހުރި މީހަކު އޮޅުވާލައިގެން ޖިންސީ ހަމަލާއެއް ހިންގުން - ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) - ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް، ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ ހަވާލާދީ އެމާއްދާގެ، (ނ) އާއި 47 ވަނަ މާއްދާ - ޤާނޫނު ނަންބަރު:24/76 (ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 2 ވަނަ މާއްދާ - ޑިޖިޓަލް ހެކިތަކުގެ ސަލާމަތްކަން ކަށަވަރު ކުރުން - ހެކިބަސް އެޑްމިޓުކުރުން ބެލުން - އިލްތިބާސު ކުރަންޖެހޭ މަޤާމް - ދަރިވަރުގައި ބަރޯސާކުރާ ކުށުގެ އަމަލާއި ކުށުގެ ނިޔަތް.

[1] މައްސަލަ ނިންމި މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ދިމާގައި އަތޮޅުތަކުގެ ބޭނުން ކުރުމުން އެއީ ކޮންރަށެއްކަން ދެނެގަނެވޭނެއެވެ. އެއީ ކޮންރަށެއްކަން ދެނެގަނެވުމުން ޤާނޫނުން ހިމާޔަތްކުރާ "އަނިޔާ ލިބުނު (ކުޑަކުއްޖާ)ގެ މަޢުލޫމާތުގެ ސިއްރު" ފޮރުވައި ބެހެއްޓުމުގެ މަޤްޞަދު ގެއްލިދާނެއެވެ. ވީމާ ފޮއިލުގައިވާ މިޔާރުގައި އެކަމުގެ ތަފްސީލް ބަޔާން ކުރުމުގައި އޮތީ ހަމަނޭނގޭ ކަމަށް އަތޮޅު ކުރުވާ އެއްވެސް ރަޖިސްޓްރީގައި އަދިމީޓްމާތު ނައްތާލާފައެވެ.

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒްގެ ރައުޔު، މި ރައުޔަށް ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު އާއި ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން މަޖީދު ތާއީދު ކުރެއްވި.

މައްސަލައިގެ ތަޢާރަފު:

1. މިއީ، (އަތޮޅާއި ރަށް) މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު C/2019-...-.../75 ޤަޟިއްޔާއާ ގުޅިގެން ނިންމާފައިވާ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފަށްކަމަށްބުނެ، އެޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ޙުކުމްސާދިރުކުރި ޤަރާރުގެ ޢާއިދުގެ ފަހަރުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވުން ބަލައިގަތް ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

މިޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅުއްވި ފަރާތަކީ، (އަތޮޅާއި ރަށް) ޢަބްދުﷲ ސާލިމް (މީގެ ފަހުން "ސާލިމް") އެވެ.

މައްސަލައިގައި ކަށަވަރުވެފައިވާ ގޮތް:

2. ސާލިމް، 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ލުއި މަހުގެ ދުވަސްކޮޅުގެ ތެރޭގެ ވަގުތުކޮޅެއްގައި މީހާގެ އަތުބޮޑިނާ (މީގެ ފަހުން "ކުޑަކުއްޖާގެ ދަރިމަ") ގެ އެއްބަނޑު އެއްބަފާ ކޮއްކޮ، (މީގެ ފަހުން "(ކުޑަކުއްޖާ)" ކޮށްގެން ބާރުންކުރާ) ގޮވައިގެން ސައިކަލު ދެއްވަންކަމަށްބުނެ، ސައިކަލުގައި ކުޑަކުއްޖާ ނިސްބަތްވާ ރަށުގެ (މީގެ ފަހުން "ރަށް" ކަމަށް ބާރުންކުރަނީ ކުޑަކުއްޖާ ނިސްބަތްވާ ރަށެވެ.) އުތުރު ފަރާތު ފަޅުކަނޑުމަތީން ބީޗު ސަރަޙައްދަށް ގެންގޮސް، ކުޑަކުއްޖާ ގައިގައި ހުރިހާ ބައްދައި، ކުޑަކުއްޖާގެ ކަށިވިލާގަނޑު ކާވާލާއި ތުންފަތުގައި މީހާ ކިސްކޮށްފައިވާ ކަމަށް ދައުލަތުން ދަޢުވާކުރައްވައެވެ.

3. މިމައްސަލައިގައި، ސާލިމްގެ މައްޗަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް، ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޢަމަލުކުރާނެ ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ހަވާލާދީ

އެމާއްދާގެ، (ނ) ގެ ދަށުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ދަޢުވާ ކުރައްވާ. އަދި މިދަޢުވާއަށް ސާބިތުވާގޮ

ފަރާތުން އިންކާރުކުރުމުން، މިދަޢުވާ ބިނާކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ހެކިތަކުގެ މައްޗަށެވެ.

-3.1 ޝަފީޤް ހުސައިނުގެ ބަޔާނުގައި، (ކުޑަކުއްޖާ)، މިނާ ހުރަހަކާފައިވަނީ 2018 ވަނަ މަހުގެ ދުވަހެއްގައި ސާބިތުއާއެކު ސައިކަލު ދެއްވާފަރާތަކަށް (ކަރާ) ގެ އުތުރު ފަރާތު ފަސްގަނޑުމަތިން ބީޗް ސަރަހައްދުން ކުޑަކުއްޖާ ގެންގޮސް ކުޑަކުއްޖާގެ ކުރިމަތިން ބައްދާލާ، ކަށްޓަށްފަހާގެ ކޮޅުފަށްދާއި ދެންފަހަރު ކިޔާކުރިކަމަށް ބުނާތީ އެކަން ސާބިތުވެއެވެ.[2]

-3.2 ޝަފީޤް ހުސައިނުގެ ބޮޑުގައި ކުޑަކުއްޖާގެ އެއްބަޔާ ބުނާގެ އަންހެނުން. (ކުޑަކުއްޖާގެ ފަރާތު). މިނާ ހުރަހަކާފައިވަނީ އެހާދިސާ އެމަހުން ހިނގިކަމަށް ކުޑަކުއްޖާ މިނާކަމުގެ ބުނިކަމަށް ބުނާތީ އެކަން ސާބިތުވެއެވެ.

-3.3 ޝަފީޤް ހުސައިނުގެ ބޮޑުގައި ކުޑަކުއްޖާގެ އެއްބަޔާ ބުނާގެ 17 އަހަރުގެ ދަރިފުޅު (ދޮންނަ) މިނާ ހުރަހަކާފައިވަނީ މިނާގެތު ކުޑަކުއްޖާއާދެކޮ އެހާދިސާ އެމަހުން ހިނގިކަމަށް ކުޑަކުއްޖާ ބުނިކަމަށް ބުނާތީ އެކަން ސާބިތުވެއެވެ.[3]

-3.4 ޝަފީޤް ހުސައިނުގެ ބޮޑުގައި ކުޑަކުއްޖާގެ އެއްބަޔާ ދަރުމަ. މިނާ ހުރަހަކާފައިވަނީ އެހާދިސާ ހިނގިދާ މިނާގެ ގޮތުގައި ސަރުކާރު ދެއްވާފައިވާގެ ކުރިން ކުޑަކުއްޖާ ގައިގާ ބައްދާލިކަމުގެ އެންމެ ކަނޑައެޅޭ ސާބިތު އެހެނަން ސާބިތުކުރެވޭގޮތަށް، ސާބިތު 2018 ނޮވެންބަރު މަހުގެ ދުވަހެއްގައި ކުޑަކުއްޖާ ގައިގާ ބައްދާލިކަމަށް، އަދި "އެއްމަހެއް ދިޔަކަމަށް" ކުޑަކުއްޖާ އޭނާގެ ގޮތުގައި ބުނިކަން ސާބިތުކުރުމަށް، 2019 ވަނަ އަހަރު ދުވަހެއްގައި ކުޑަކުއްޖާއަށް ސާބިތު ބިރުދައްކާ ކުޑަކުއްޖާއަށް ކުޑަކުއްޖާގެ ހުރިހާމި ބަޔަށް މަސައްކަތް ކުރި ވާހަކަ ޑޮކްޓަރ ދަކުވުމުން އެކަމާ ކުޑަކުއްޖާ އާ ސުވާލުކުރުމުން ރަނގަ އަ ކޮށްފައިވާ ގޮސް ސާބިތުވާއެކު ކުޑަކުއްޖާ ސަރުކާރު ދެއްވާން ދިޔަޔާ ދުރުހުން ބައްދާލި ވާހަކައާއި، ކުޑަކުއްޖާގެ ކޮޓަރިއަށް އަދި ގޮނޑުވަޑަން ސާބިތު ކިސް ކުރި ވާހަކަ މިނާއަށް

[2] މިނާއަށް ކުޑަކުއްޖާއާ ކަމަށްވާތީ، ދަށުދަރަޖައިގެ ފާހަގަކުރެވޭ ބަދަލުކުރުން ބޭނުންކުރާކަމަށް ފާހަގަ ބަންދުކުރުން މިނާ ޕްރޮސިކިއުޝަން މިނާ ޝަރީޢަތަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް
[3] މިނާއަށް ކުޑަކުއްޖާއާ ކަމަށްވާތީ، ދަށުދަރަޖައިގެ ފާހަގަކުރެވޭ ބަދަލުކުރުން ބޭނުންކުރާކަމަށް ފާހަގަ ބަންދުކުރުން މިނާ ޕްރޮސިކިއުޝަން މިނާ ޝަރީޢަތަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް

ކުޑަކުއްޖާ ކިޔާދިންކަމަށް ބުނާތީ އެކަން ސާބިތުކުރުމަށް، ސާލިހުގެ މޯބައިލް ފޯނަކީ އާއްމުކޮށް ސާލިހުގެ އަތުގައި ނުހުންނަ ވަގުތު މިދުވިދިރިންގެ ކޮޅަރިބޯޓާ އަންނަ ފޯނުއްކަމާއި، މަދުން ނޫނީ ގުޅޭނޭ ފޯނު ބޭއްވާފައި ނުހުންނަކަމާއި، އެފޯނަކީ ސާލިހު ފޮނު ކޮންގެން ގެންގުޅޭ ފޯނުއްކަމަށް ބުނާތީ އެކަންކަން ސާބިތުކުރުމަށް.

-3.5 ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު:F1(a)/MFR/2019/7 މޮބައިލް ފޮރެންސިކް ރިޕޯޓާއި އެރިޕޯޓާގުޅޭ މާއްދާ ހުރި ހުރަހަލިކަން އަންގައިދޭ ލިޔުމާއި ޗެއިން އޮފް ކަސްޓަޑީ އާއި ސީޑީ އަދި މޮބައިލް ފޮރެންސިކް ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކުރި ފަރާތް، މިފަރާތް ހުށަހެޅުމުގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ މޮބައިލް ނަންބަރު (ނަންބަރު)[4] އަށް، ސާލިހު ބޭނުންކުރާ (ނަންބަރު) މޮބައިލް ނަންބަރު ސާލިހުގެ ނަމުގައި ވާ ފައިބަރ އެކައުންޓާއި ގުޅުވިފައިވާ ފޮނުވާފައިވާ މެސެޖްތަކާއި ފޮނިފައިވާކަމާއި، އެދިނަނުބަރުން ކޮށްފައިވާ މުއާމަލާތްތަކެއް ސާބިތުކޮށްދިނުމަށާއި، ރިޕޯޓްގެ APPENDIX-B ގައި ހިމަނާފައިވާ ސާލިހުގެ ފޯނުން ނަގާފައިވާ މެސެޖްތަކުން ކުޑަކުއްޖާގެ ފޯނުން ފޮނިފައިވާ ވައިބަރ ސްކްރީން ޝޮޓް ތަކާއި ސާލިހު ބޭނުންކުރާ (ނަންބަރު) މޮބައިލް ނަންބަރުން ކުޑަކުއްޖާއަށް ފޮނުވާފައިވާ މެސެޖްތަކުއްކަން ސާބިތުކުރުމަށް، މިރިޕޯޓްގެ ސަފްހާކަން ކަވަރުކުރުމަށެވެ.

-3.6 މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ، ފެމިލީ އެންޑް ސޯޝަލް ސަރވިސަސްގެ ކޭސް ނަންބަރު FCSC-G/CH/2019/01: އިޖުތިމާއީ ހާލަތު ރިޕޯޓް އަންގައިދޭ ރިޕޯޓް އަދި އެރިޕޯޓް ތައްޔާރުކުރި އެސިސްޓެންޓް ކައުންސިލަރ އާއިޝަތު ރިޒުމީން، މިހާރު ހުށަހަޅާފައިވާ ކުޑަކުއްޖާއާމެދު ކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތް ކުޑަކުއްޖާ ކިޔައިދީފައިވާތީ އެކަންކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަށާއި، ހާދިސާ ހިނގުމުގެ ކުރިން ކުޑަކުއްޖާ އިތުރު ތަޙުލީލު ހާސިލުކުރުމަށް މާލެ ބަދަލުވުމަށް ބޭނުންވިހަމަވެސް، މިޙާދިސާގެ ފަހުން ކުޑަކުއްޖާ ކިޔެވުމަށް މާލެ ބަދަލުވާން ބޭނުންނުވާކަމާއި، ކުޑަކުއްޖާގެ އިޖުތިމާއީ ހާލަތު ސަރީއަތަށް ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް، މިރިޕޯޓްގެ ސަފްހާކަން ސާބިތުކުރުމަށެވެ.

-3.7 ކިތާބީ ހެކީގެ ގޮތުގައި ކުޑަކުއްޖާ އަދި ކުޑަކުއްޖާގެ އެއްބަފާ ބޭބޭގެ ދަރިފުޅު މެޑިކަލް ޗެކަޕް ޕޮލިސް ސައިންސްއަށް ދީފައިވާ ބަޔާން.

4 ނަންބަރު އުނިކުރެވިފައި

4. ދަށު ކޯޓުން މިދައުވާ ސާބިތުނުވާކަމަށް ހުކުމް ކޮށްފައިވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހާއްސަ އުސޫލުތަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާ މިންވަރަށް ހެކި ލިބިފައިނުވާތީ، މިދައުވާގައި ބުނާ ކުށް ސާލިމްގެ މައްޗަށް ސާބިތުނުވާކަމަށެވެ.

(އަތޮޅާއި ރަށް) މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން މައްސަލަ ނިމުނު ގޮތް

5. (އަތޮޅާއި ރަށް) މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު C/2019/---/75ގެ ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓަށް ބެލިއިރު، އެޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވަނީ؛

> "ދެންފަހު، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން އެހެން ހުރުމުން ދައުލަތުން (ރަށް އަދި އެޑްރެސް) އަބްދުﷲ ސާލިމްގެ މައްޗަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހާއްސަ އުސޫލުތަކަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ގުޅިގެން، އެމާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ކުޑަ ކުޑަކުއްޖަކާއި އެކު ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގުމުގެ މިދައުވާގައިވާ ފަދައިން، އަބްދުﷲ ސާލިމް، 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ޖޫ މަހުގެ ދުވަހެއްގެ ރޭގަނޑުގެ ވަގުތެއްގައި މީނާގެ އަނބިމީހާ ((ކުޑަކުއްޖާ))ގެ އެއްބަފާ ދައްތަ) ގެ އެއްބަފާ ކޮއްކޮ ((ކުޑަކުއްޖާ))، (15އ))، ގޭތެރެއިން ސަމާލު ދެއްކުމަށްފަހު، ސަމިރާލާއި (ރަށް) ގެ އުތުރު ފަރާތު ފަސްގަނޑުމަތިން ބީޗް ސަރަހައްދަށް ގެންގޮސް، (ކުޑަކުއްޖާ) ގައިގައި މީނާ ބައްދައި، (ކުޑަކުއްޖާ)ގެ ކަނަށްފަރާތު ކުރިމަތީގައި ޖިންސީ ގޮތުގައި މީނާ ހިސާބަރޯކޮށްލައި ނުވާކަމަށް ބުނެ މިދައުވާގެ އަސްލުގައި މީނާ ހިންގާކަމަށް ދައުވާކުރެވިފައިވާތީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހާއްސަ އުސޫލުތަކަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާ މިންވަރަށް ހެކި ލިބިފައިނުވާތީ، (ރަށް އަދި އެޑްރެސް) އަބްދުﷲ ސާލިމްގެ މައްޗަށް މިދައުވާގައި

ބެލޭ ކަން ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުނުވާކަމަށް ބުނުވުކޮށް މިޤިއްސާ ނިންމީއެވެ."[5]

މިފަދައިންނެވެ.

ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހެޅި ހެކިތަކަށް ދަށު ކޯޓުން ރިޢާޔަތްކުރިގޮތް:

6. މިމައްސަލަ ސާބިތުކުރުމަށް ދައުލަތުން (އަބްޔާއި ރަށް) ފުލުސްއޮފިސަރ ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ހެކިތަކަށް އެކޯޓުން ރިޢާޔަތްކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ގޮތުގެމަތިންކަން އެޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިޔުންގޮތުގެ ރިޕޯޓުން އެނގެއެވެ.

-6.1 2018 މެއި މަހުގައި ހިނގިކަމަށްބުނާ ކުޑަކުއްޖާގެ ބަޔާން އަނގަޔިން އޮންނަނީ، އަދި 2018 ނޮވެންބަރު މަހުގެ ފަހުކޮޅު ދަޢުވާގައި ބުނާ ހަދީސާ ކުޑަކުއްޖާ އެހެނިހެން ކިޔާދީފައިވާކަން އެހެނިހެން ބަޔާން އަނގަޔިން އޮންނަނީ، 2019 ޖަނަވަރީ 03 ވަނަ ދުވަހުގެ ދެހަންދުއްޕަސް މިކަން މައްސަލައަކަށް ނުވެ އޮތުން.

-6.2 ހަޝީން ކައިރީ ކުޑަކުއްޖާ ހަދީސާ ހިނގިކަމަށް އެހެނިހެން ކުޑަކުއްޖާ ކިޔާދީފައިވާކަމަށް ބެލޭ ދުވަހާއި ހަދީސާ ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކަށް ރިޕޯޓް ކުރުމާއި އެދުވަހުދަން 01 (އެކެއް) މަސް ފާއިތުވެގެން ދިޔައިރުވެސް 2019 ޖަނަވަރީ 03 ވަނަ ދުވަހާއި ހަމައަށްވެސް ކަމާބެހޭ ފަރާތަކަށް ރިޕޯޓްކޮށްފައި ނުވުން.

-6.3 މިހާދިސާ ކުރަކަން މިކަން ވީއިރު، އެއްވެސް ހެއްކެއްގެ ބަޔާންވެސް ކުޑަކުއްޖާއާދޭތެރޭ ސާބިތު ކުރިކަމަށް ދަޢުވާގައި ބެލޭ ޢަމަލު އެކަކު ކައިރީވެސް ނުބުނާކަން ފަރާތަކަށް ނާންގާކަން ބެލޭ މިފަދަ އެއްވެސް ކަހަލަ ނުކުޅެއް ސާބިތު ފެންނާފައިވާކަން އެނގެން ނެތުން.

-6.4 ކުޑަކުއްޖާގެ ދަޢުވާގެ ފުރި ސާބިތު ނާ ދެމެދު މައްސަލަ ޖެހިފާނާމީހާއި ކައިވެނި ހުރިދާންޏީ އެކު މައްސަލަ ނުޖެއްސާ ހުރިކަން ކުޑަކުއްޖާގެ ވާހަކައާއި އެހެންގެ ވާހަކަތަކުން އެނގެން ނެތުން.

[5] (އަބްޔާއި ރަށް) ފުލުސްއޮފިސަރ ކޯޓުގެ ބުނުވުގައިވާ ނަންބަރު އުނިކުރެވިފައިވާ މިމައްސަލަ އާއްމުކުރުމުގައި އަނިޔާ ލިބުނު (ކުޑަކުއްޖާ)ގެ ކަރާމަތަށް އުނިކަމުގެ އަރުވައިދެނީމެވެ.

-6.5 ކުޑަކުއްޖާގެ އެއްބަޔާ އެއްބަފާ ދަރިއެއްގެ ބަލާނުންނާއި، ފުލުހީ އެންޖީ ސޯޝަލް ސަރވިސަސްގެ ކޭސް ނަންބަރު:FCSC-G/CH/2019/01 ރިޕޯޓުން، ކުޑަކުއްޖާގެ އެއްބަޔާ އެއްބަފާ ދަރިއެކެ އާއި ސާފުވާގެ ކާރިވެސްޓަރ ކުޑަކުއްޖާގެ އާއިލާ ނުރައްކާކަމާއި، ކުޑަކުއްޖާފަސް އަދި ކުޑަކުއްޖާގެ އެއްބަޔާ އެއްބަފާ ދަރިއެކެ އާއި މަންމަފުޅު ދެކެވުނުކަމާއި، ސާފުވެއާ މަންމަމަންނާއި ދެމެދު ގުޅުމެއް ނެތްނަމަކަން، އަދި 2019 ޖަނަވަރީ 03 ވަނަ ދުވަހު އެކަން ހުރަހެޅުމަކީ މިފަރާތްތަކުގެ ލުތުގައި ނުތަނަވަސްކަމެއް ނުވަތަ ދުލޯކުލިޔާތުކަމެއް އޮތުމުން އެކަކުގެ ބަދަލު ހިފުމުގެ ނިޔަތް އޮތްކަމެއްކަމަށް ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަކުރެވުނެވެ.

-6.6 މިމައްސަލައިގައި ކުޑަކުއްޖާއާމެދު ދަޢުވާގައި ބުނާ އަމަލު ސާބިތު ހިންގިކަމަށް ބުނާ ތާރީޚަކީ 2018 "ޖުލައި" މަހުގެ ތެރޭގައިކަމަށް ބުނެވިފައިވާއިރު، ކުޑަކުއްޖާ މިހާދިސާ އެއްބަދަލުކަން ޝާއިޢުވެފައިވަނީ 2018 ނޮވެންބަރު މަހުގެ ފުރަތަމަކަމާއި، އަންނަބަހުކަން ޝާއިޢުވެފައިވަނީ 2019 ޖަނަވަރީ 03 ވަނަ ދުވަހުކަން ކުޑަކުއްޖާގެ ބަހުންނާއި އެހެނިހެން ބަޔާން އެނގެން އޮންނައިރު، މިމައްސަލައިގައި ބުނާ ހާދިސާ ހިނގި ތާރީޚާއި، 2018 ނޮވެމްބަރު މަހުގެ ފުރަތަމައި ދުވަސް ގޮތުގެކަން 06 މަސް ދުވަހުގެ މުއްދަތެއް ފާއިތުވެފައިވާކަން. އެހެންކަމުން ފާސްކުރި ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހާއްޞަ އުސޫލުތަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 47 ވަނައާގެ (ހ) އަދި (ށ) ގެ ބުނާ ބާވަތުގެ ހެކި ކަމުގައި ޝަރީޢަތަށް ބަލައި ގަނެވޭނެ ހެކިކަމަށް ޝަރީޢަތުން ނުދެކެން.

-6.7 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/77 ޤަޟިއްޔާގެ 50 ވަނަ ނުކުތާގައި ބުނާ "ހެކިބަސް އެތެރެކުރުން އެއްގޮތްތޯ ބުރަދަޔެ ސުވާލުކުރި ކުއްޖާ ހިއްސާކުރި ވާހަކަތަކުގައި ތަފާތުބަހުން ވާހަކައެއް ހިއްސާކުރީ މިހާރު ހިއްސާކުރުން ފަދަ ތަފްސީލީގޮތެއް ހުރިން" ކަމަށްވާއިރު، އެފަދައިން ކުޑަކުއްޖާގެ ހެކިބަސް އެތެރެ ފުރުން އެއްގޮތްތަކަށް ހަމަޖެހުންތަ ކަމަށް ދައްކަމުން ބެލި ނަމަވެސް، ކުޑަކުއްޖާއާމެދު ހިނގި ހާދިސާ ކުޑަކުއްޖާގެ އެއްބަޔާ އެއްބަފާ ދަރިއަކަށް 2019 ޖަނަވަރީ 03 ގާ ހަމައަށްވެސް ހާމަކުރެއްވިކަމަށްވާ ބުނެފައިނުވަމުވެސް، ކުޑަކުއްޖާގެ ދަރިއަކު ހެކިބަހުގައި އެވާހަކަ އެނގޭއަށް ކުޑަކުއްޖާ ތަރްބިޔަތުކަން، ކުޑަކުއްޖާ ބުނެފައިވާކަމަށް ހާމަކުރިކަން 2018 ނޮވެންބަރު މަސްއޫލާ ދިން އިންޓަވިއު ވީޑިއޯ ރިކޯޑިންގއަށް ބަލާއިރުވެސް ކުޑަކުއްޖާގެ ދުސްމަތީން އެފަދަ ކަމެއް ހިނގާފައިވާކަމުގެ އަސަރެއް ފެންނަން ނެތުމުން، އަދި ހާދިސާ ހިނގައިދާ ކުޑަކުއްޖާގެ އުމުރަކީ 15

އަހަރާއި 03 މަސްކަމަށްވުމާއި، ކުޑަކުއްޖާގެ ފާހަކަތަކުންނާއި، ހާލަތުގެ ފާހަކަތަކުގައި އެއްގޮތްނުވާތީ، މިއުމުރުގެ ކުއްޖަކަށް އުފެއްދައިދޭން ފާހަކައެއް ދެއްކިދާނެކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭތީ، އިސްތިޝްހާދުކުރެވުން ޤަޟިއްޔާގެ 50 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ފަދައިން ކުއްޖާގެ ހިތަށް އަސަރު ފޯރުން އެއްގޮތްވާކަން ހާމަވެގެންދާ ކަމެއްކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވުން.

-6.8 ފެމިލީ އެންޑް ސޯޝަލް ސަރވިސަސްގެ ކޭސް ނަންބަރު:FCSC-G/CH/2019/01 ރިޕޯޓުންނާއި، ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކުރި ފަރާތުގެ ހިޔާލުން، އެރިޕޯޓަށް ކުޑަކުއްޖާ އާއި، ކުޑަކުއްޖާގެ މަންމަގެ ފަރާތުން ލިބުނު މައުލޫމާތުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ތައްޔާރުކުރި ރިޕޯޓެއްކަމާއި، އެރިޕޯޓުގައި 2018 ވަނަ އަހަރު އޮކްޓޫބަރުގައި ކުޑަކުއްޖާއަށް ހަރު ނަފަޤާއާއި ނުލިބޭ ކުޑަކުއްޖާއަށް ކުރިމަތިވި ޖިންސީ ކަންތައްތަކާއެކު ހިތުވުން ދަންވުފައިވުމުންކަމަށް އެނގޭކަމާއި، މިމައްސަލައިގެ ބޭރު ހާދިސާއަކަށް ކުޑަކުއްޖާގެ ހިތުވުމަން އެއްވެސް އަސަރެއް ކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަ ނުވާކަމާއި، ކުޑަކުއްޖާ ކޮޅަރިން ނުނިކުންނަކަމަށް ބުނި ނަމަވެސް، އެހެން ކަމެއް ފާހަގަނުވާކަމާއި، ކުޑަކުއްޖާ އާއި ކުޑަކުއްޖާގެ ދައްތަގެ ގުޅުން ހިތަށް ނުވާކަމަށް ކުޑަކުއްޖާގެ މަންމަ ބުނެފައިވާކަމާއި، އަދި ދިފާޢުން ފާހަގަކުރިހެން މިމައްސަލައިގާ ބުނާ ހާދިސާގެ ސަބަބުން ކުޑަކުއްޖާ އާއި ސާލިމްގެ ގުޅުން ހިތަށް ނުވާކަމަށް ބުނާ ބުނުމަކަށް އެރިޕޯޓުން ބާރު ލިބިދޭކަމަށް. އަދި އެރިޕޯޓުގައި އެސެސްމަންޓުގެ އިތުރު އެއްވެސް ހާދިސާއެއް އިތުރު ދިރާސާކުރެއް ކުރުވުމެއްނެތި، ކުޑަކުއްޖާގެ ނަފްސާނީ ހާލަތު ދެނެގަނެވޭއް ނެތި، ހަމައެކަނި ކުޑަކުއްޖާ އާއި ކުޑަކުއްޖާގެ މަންމަ އަދި ކުޑަކުއްޖާގެ ފަހަރި ބުނި ބުނުމަށް ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ރިޕޯޓެއްކަމުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހާއްސަ އުސޫލުތަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 47 މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ރިޕޯޓަކަށް ނުވާތީ، މިހާލި އެފަދަ ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި ޝަރީޢަތަށް ޤަބޫލުނުކުރެވޭކަން.

-6.9 މައްސަލައިގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ވީޑިއޯ ސްކްރީން ޝޮޓްތަކާ ހާދިސާ ހިނގިކަމަށް ބުނާ ތާރީޚުގެ މާފަހުގެ ތާރީޚެއްގެ ތަކެތިކަމާއި، މިތަކެއްޗާއި ސާބިތު އާއި ސީދާ ގުޅުމެއްވެފައިނުވާކަމާއި.

7. (އަލްޤާއި ރަން) ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 75/…-C/2019 ދަޢުވާއާ ނިންމާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށްކަމަށާއި އެދަޢުވާއާ އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ޝަރީޢަތުގެ ދެންނެވުނު ވަކީލުން ދިފާޢުގައި ހުށަހެޅި ހުއްޖަތްތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރައްވާފައެވެ. މިއީ އެމައްސަލަ މިކޯޓުގައި ބަލައި ނިންމި ގޮތުގެ ދަޢުވާއެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތައް:

8. (އަލްޤާއި ރަން) ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 75/…-C/2019 ދަޢުވާއާ ނިންމަވާފައިވާ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއި ޚިލާފަށްކަމަށާއި، އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ދެންނެވުނު ބައިގެ ބަޔާނުން ފާހަގަކުރެވޭ ނުކުތާތައް ހުށަހަޅާ ނުކުތާތަކަށް ބަލާއިރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަ ދައްކާފައެވެ. މިގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކީ:

8.1- **ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ:** (އަލްޤާއި ރަން) ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 75/…-C/2019 ދަޢުވާއާއިން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަކީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިންގާ ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށް ސާބިތުކުރުމުގެ ތިރި މިންގަނޑުން ދަޢުވާ ސާބިތުވާ މިންވަރަށް ހުށަހެޅި ދަޢުވާ ލިބިފައިވަނިކަން އެހެނިހެން ފުރިހަމައަށް ރިޢާޔަތްކުރެއްވުމަށްފަހު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމަށްބެލުމަށް ހުރަހެއް ނުފެނެއެވެ.

8.2- **ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ:** (އަލްޤާއި ރަން) ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 75/…-C/2019 ދަޢުވާއާއިން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމަށްބެލުމަށް ހުރަހެއް ނުފެނެއެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރާ ޕްރޮސިކިއުޝަނުގެ ފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަތައް

9. ސާބިތު ދަޢުވާއަށް އިންކާރުކުރުމުން ދައުލަތުން ޝަފަހީ 06 (ހައެއް) ހެކި އަދި ކިތާބީ 4 (ހަތަރެއް) ހެކި ހުށަހަޅާފައިވާކަމަށް. ނަމަވެސް ސާބިތުގެ ފަރާތުން އެއްވެސް ހެއްކެއް ހުށަހަޅާފައިނުވާކަމަށް. ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މައްސަލަތަކަކީ އާއްމު ގޮތެއްގައި އެކަހެރި ތަންތަނުގައި ސިއްރުން ކުރާ ކަންތައްތަކެއްކަމަށްވާތީ، މިބާވަތުގެ ކުށްތައް ޖިނާއީ ސާބިތުކުރުމުގެ އާއްމު މިންގަނޑުން ސާބިތުކުރުމަކީ ބޮޑުންނާ މިންވަރަކަށް ހެކި ހޯދުމަކީ އުދަނގޫ ކަމެއްކަމަށް. އެހެންކަމުން މިފަދަ މައްސަލަތަކަށް ސާބިތުކުރުމުގެ ހެކީގެ މިންގަނޑު ލުއިކުރުމަކީ ކޯޓުތަކުން ބޭނުންތެރި ކަމަކަށްވާތީ، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިފާނެ ހާއްސަ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ޤާނޫނު[6]ގެ ދަށުން ޢަމަލުކުރާ ބަލައިގަނެވޭ ބާވަތުގެ ހެކީގެ އިތުރުން މިބާވަތުގެ ކުށް ސާބިތުކުރުމަށް އިތުރު ބާވަތްތަކުގެ ހެކި ހުއްދަދީފައިވާކަމަށް، އެޤާނޫނުގެ 2 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި އެޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށް.

10. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/77 ޤަޟިއްޔާއާއި 2017/SC-A/16 ޤަޟިއްޔާއަށް ރިޢާޔަތްކުރައްވާ، މިމައްސަލަ ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިންގެ ޤަޟިއްޔާގައި ކުޑަކުއްޖާ ކިޔާދީފައިވާ ތަފްސީލު، ޤަރީނާ ހިމެނޭގޮތަށް ބަލާއިރު، މައްސަލަ ސާބިތުކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ ހެކި ލިބިފައިވާކަމަށް. ހާދިސާ ހިނގިތަނުގައި ކަންހިނގާދިޔަ ގޮތް ތަފްސީލުކޮށް ބަޔާންކޮށްދީފައިވުން އެކުއްޖާގެ އެކަމުގައި އަވަގުތު މިބި މުހިންމުކަމަށް. މިމައްސަލައިގައި ބަލާއިރު ހާދިސާ ހިނގާދިޔަ ގޮތް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ވާހަކަ ދެއްކުމުގައި ސާބިތުކުރެވިފައިވާ ހެކިތަކާއި ކުޑަކުއްޖާގެ ބަޔާން އެއްގޮތްވާކަމަށް. އެހެންކަމުން މިމައްސަލައިގައި ސާބިތުކުރެވިފައިވާ ހެކިތަކުން ކުޑަކުއްޖާގެ ބަޔާން ސާބިތުވާކަމަށް.

---

[6] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009

11. މިމައްސަލައިގައި ޝަކުވާކުރާ ކުޑަކުއްޖާއާމެދު ކަންހިނގާދިޔަ ގޮތް ވަރަށް ފުރިހަމައަށް ކިޔާދީފައިވާކަން މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއަށް ދީފައިވާ އިންޓަވިއު އޯޑިއޯ ވީޑިއޯ ރިކޯޑިން އެނގެންކަމަށެވެ. މިގޮތުން އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަކީ ކުޑަކުއްޖާގެ ބަފައިންކަމަށާއި، ބަފައިގެ ސަކަރާތްތަކާ މަޖާކުރާކަމާއި، 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ފުރަ މަހުގެ ތެރޭގައި ކުޑަކުއްޖާގެ ދަރުމަ އާއި ގިނަސާއްކަ (ނަން) ގެ ކުޑަކޮށް ކާރުކުރިކަމާއި، ކަމިހިމެގެން ސައިކަލުގައި ދެއްވަނަގެން ގިނަ ފަހަރަކު އުޅުނުކަމަށާއި، އަދި އެވަގުތު އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ކުޑަކުއްޖާގެއިގާ ބައްދަލުކުރުމަށް އުޅުނުމުން، ކުޑަކުއްޖާގެ ދަރިފުޅު ތިމާގެއިސޯސް ވަކިކުރިފައިހުން އުނގުލިން ބޭނުންކުރިކަމަށް، އަދި ސަރުކާރު ދަރިފުޅަށް ގޮސް ކަރުގެ އުނގު ފަރާތު ފަސްގަނޑުގަނޑެއް ބޭތި ސަކަރާތްކުރިން ސަރުކާރު މަޖާކުރުމަށްފަހު އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް ސަރުކާރުން ފަރީބާއި ކުޑަކުއްޖާގެއިގައި ކުރިމަތިން ބައްދަލުވެވުނު ކަމަށާއި، އަދި ކުޑަކުއްޖާ އެކަމާ ދެނެހުރި ކުޑަކުއްޖާގެ ކަރުބަކުފަރުގެ ކުރީ ފަރާތުގައި ހިސާއް ދިނުމުން ކުޑަކުއްޖާ ދިރުމުން ހިސާއް ދިނުމުން ކުޑަކުއްޖާ ރަށްލަވައިދީފައިވާކަމާއި، އެވަގުތު އެއްލާލުމުން ކުރިން ނުތަކުނޑުވާ ކުޑަކުއްޖާ ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. މިކަމުގެ ތަފްސީލުތައް ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

12. ޖިންސީ ޢަމަލު ހިންގިކަމަށް ބުނެވޭގައި ބޭރުފުށުން ފެނި ފާހަގަކުރެވޭފަދަ އަސަރެއް އެއްވެސް ހިސާބަކުން ކުޑަކުއްޖާއަށް ލިބިފައިވުން ލާޒިމު ނޫންކަމަށް ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ބުނެފައިވެއެވެ. ޖިންސީ ޢަމަލު ހިންގުން ކުޑަކުއްޖާގެ ހަށިގަނޑުގައި ޖިންސީ ނިޝާނެއް އޮތުން ނުވަތަ ނެތުމުން، އެހެނީ ޖިންސީ ޢަމަލު ހިންގިކަމަށް ބުނެވޭނެކަމަށެވެ.

13. (އަސްލީ ނަން) ގެ ސްޓޭޓްމަންޓް ކޮޕީން މައްސަލަ ނިންމުމުގައި، ކުޑަކުއްޖާ އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަށް ނިސްބަތްކޮށް މިފަދަ ޝަކުވާއެއް އުފުލާފައިވާ ނުހިނދުގައި ތަފްސީލުކޮށް ޝަރީޢަތަށް

ޤަބޫލުކުރެވޭކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާއިރު، ކުޑަކުއްޖާ ހަވާލުކުރަތަމަށް ދެއްކުމަށް ނުހިފަހައްޓާ އޮތްކަން ސާބިތުކުރުމަށް އިސްތިއުނާފު ޢަރުޟުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިނުވާކަމަށެވެ.

14. (އަޒްމާއި ޙަސަން) ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމުނުއިރު އިސްތިއުނާފު ޢަރުޟުކުރާ ފަރާތުގެ ކުއްޖާގެ ބާރުން މައްސަލައިގެ ތިބުނުތަކުގައި ހިމެނުނު ނަމަވެސް މިފަދަ ހުރި ބަހެއް ޝަރީޢަތުގެ އެއްވެސް މަޢުލޫމާތެއްގައި ނަގާފައިވާ ހުރި ބަހެއް ދޫނުކުރަމަށެވެ. އަދި މައްސަލައިގެ ހިނގިފައިވާ ގޮތް ފޮނުވާކަށް ސާބިތުވާ ގޮތް ފޮނުވާލައި ދޫކުރަމުން އެކަ ޖުވެނައިލް ސަރވިސްގެ ތަރުތީބުން ދިނުމަށް ބާރުން މައްސަލަ، އަދި މިކަމާ ގުޅޭ ދިވެހި ކޯޓު ބާރުވެރި ކުޑަކުއްޖާގެ ޢާއިލާ ތަރުބިއަތު ގޮތުން ދެމެހެއްޓުމުގެ ބަލަހައްޓަމުން، ސާބިތުވާ ފަރާތުން، ދިރާސާ ކުރެވުނު ގޮތުގައި ޝަރީޢަތުގެ އެއްވެސް މަޢުލޫމާތެއްގައި މިނާ ހުށަހަޅާފައިނުވާކަމާއި، ޝަރީޢަތުން އުސޫލުން ރިޢާޔަތްކުރުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/HC-A/163 ގަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފުވާކަމަށެވެ.

15. މިމައްސަލައިގައި (އަޒްމާއި ޙަސަން) ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުން ހާދިސާ ހިނގި ގޮތް (ކުޑަކުއްޖާ)ގެ ތަރުބިއަތާއި، އިޖުތިމާޢީ ޙާލަތު ބަލާނުލާ ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކުރި، މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރގެ އެސިސްޓެންޓް ކައުންސެލަރ ޕާރިސަލް ރިޕޯޓުގައި ކިޔައިދިން ކިޔާދިނުމަކީ، ފާސްކުރި ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިންގާ ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކައުންސެލިންގްކަމަށް ނުބެލެވޭނެކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވިޔަސް، މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތުން ރިޕޯޓުކުރުމުގައި، އެމާއްދާގެ (ށ) ގެ މަފްހޫމް އާއި ގޮތަށް އިސްތިދުލާލުކުރުން ޝަރީޢަތުގައި ބަޔާންކުރައްވާފައިވާ އުސޫލާ ފުރިހަމަ ގޮތަކަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމަށެވެ.

16. މައްސަލައިގައި ހާދިސާ ހިނގާދިޔަ ގޮތް، ޝަކުވާ ކުރި ކުޑަކުއްޖާ ކިޔާދީފައިވާއިރު، އެހެރިބަރުގެ އެބުރުވާއި ބޯޓުގެން އެއްގޮތްވެފައިވާ މިންވަރާއި، އެކިކަހަލަ ތިރީގައިވާ ފަރާތްތަކުން ބަޔާންކުރި ގޮތް އެކަށީގެންވާ ކަމުގައި، މައްސަލައިގައި ހާޒިރުވެފައިވާ ކުށުގެ ތަފާސީލް، ކުޑަކުއްޖާގެ ބަޔާނާއި، ކުށުގެ ތެރޭގައި ވާހަކަ ދައްކާފައިވާ ގޮތާއި، ކުޑަކުއްޖާގެ ވާހަކަ ދެއްކުމުގެ ޓްރާންސްކްރިޕްޓްގެ ތެރޭގައި މީހާގެ އަޑާއި، ބަޔާން ކުޑަކުއްޖާ ވަރަށް މުހިންމު ސިފަތައް ސާބިތުވާނެ ގޮތަށް ފެނުނު ސަބަބުތަކުން ކުޑަކުއްޖާއަށް ރިޕޯޓު ކުރަނީ ކުރިން ކިޔާފައިވާގޮތަށް، މައްސަލައިގައި ފާހަގަކުރެވޭ ކަމަކީ ކުޑަކުއްޖާގެ ޝަކުވާ ސާބިތުވާ ހެކިތަކަށް ރިޕޯޓް ކުރަމުން ކުޑަކުއްޖާގެ ބަޔާން ދޭންވާ ގޮތުގެ އެތައް ޕޮއިންޓެއް ހުށަހެޅި "ޗައިލްޑް އެޑްވޮކެޓް" ހިންގައިފިކަން އެކަށީގެންވާ ޝަރުޢީ ހެކިތަކުން ސާބިތުވާކަމަށް ދެކެވެމުންދެއެވެ.

ޕްރޮސިކިއުޝަނުން އެދޭ ގޮތް

17. (ޢަބްދުއްލާ ރަޝީދު) ގެ ޝަރީޢަތުގެ ޤަޟިއްޔާގެ ނަންބަރު 75/---C/2019 ޖިނާއީ ކޯޓުން ސާބިތުވެގެން މައްޗަށް ދަޢުވާކުރެވުނު ކުޑަކުއްޖާއާ އެއްބާރުލުމާއި ފިޔަވަޅު އެޅުމުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކުރެވޭ ޙައްދު ހިންގުމުގެ ކުރިން ޝަރީޢަތް ސާބިތުކުރުމަށް ފާހަގަކުރެވުނު ދަޢުވާ ސާބިތުވާކަމަށް، ޝަރީޢަތްގެ ހުކުމް ދަޢުވާކުރެވިފައިވާ ހުކުމް ސާބިތުވުމަށް ދަޢުވާކުރެވިފައިވާ މައްޗަށް ސާބިތުވާ ޙައްދު ދަޢުވާކުރެވިފައިވާކަމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފު ކުރެއްވި ފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަތައް

18. އިސްތިއުނާފު ކުރެއްވި ފަރާތުން މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ބުނެފައިވަނީ، މިމައްސަލައިގައި ބުނާ ހާދިސާ ހިނގާފައިވާ ކުށުގެ ބުނާ ބުނުމަކީ ކުށާ ދެކޮޅު ކުޑަކުއްޖާ ޗައިލްޑް އެޑްވޮކެޓް ސަރުކާރުގެ މުއްސަނދި ފަރާތެއް ކަމާއި، ކުޑަކުއްޖާގެ އިޤްރާރާއި ހެކިބަސް ދެމެދު ތަފާތު، ކުޑަކުއްޖާގެ ބަޔާން ޗައިލްޑް އެޑްވޮކެޓް

ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ޤާނޫނީ ސިފަތައް ރިޢާޔަތްކުރުމުގައި، އިދާރީ ބާރުތަކުގެ ގޮތުން ކަމަށެވެ. ނަމަވެސް މައިގަނޑު އަސާސަކީ ކުޑަކުއްޖާ ކުރިމަތިވާ ކުރިމަތިލާނެކަމެވެ. މިގޮތުން ކުޑަކުއްޖާ ކުރިމަތިވާ ކުރިމަތިލުމުގައި ހަމަޖެހުނު ފަހަރުތަކުގައި، އަދި ކުޑަކުއްޖާ އުފާވެރި ހިނގިކަމުން ކުރިމަތިލާކަމަށް ބޭނުން ފަހަރުތަކުގައި ދިމާވެދާނެކަމެވެ.

19. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/77 ދަސްތޫރުގައި ހުކުމުގެ ކުރުނބޯލާ ކުރުމުގައި ކުޑަކުއްޖާގެ ހުކުމް އުމުރުފުރާއި ބޮޑުތަން އެއްގޮތަށް ބެލުމާއި، ކުޑަކުއްޖާގެ އަހުލާގައި އުފުން ހުސްހަމަގައި، ކުޑަކުއްޖާ ކިބައިގައި ނުނިކަތުން އުމުރު ބެލުމާއި، މިކަނޑައަޅާ ރިޢާޔަތް ކުރަންޖެހޭކަމަށް ބާރުގަދަކުރައިވާއިރު، މިފަދަ ޙާލަތުގައި ކުޑަކުއްޖާ ކުރިމަތިވާ ދިމާވާކަންކަން ހުރިކަމަށް ވީނަމަވެސް. މިގޮތުން، ކުޑަކުއްޖާ އިންސާފުގައި ކުރިމަތިވާ ކުރިމަތިވެދާނެ މިފަދަ ޝަރީޢަތްތަކުގެ މައިގަނޑު އަސާސަކަށް މިފަދަ ޙާލަތުގައި ބަލަންޖެހޭ ހުކުމްކުރަންވާނެއެވެ. ހަމައެކަނި ކުޑަކުއްޖާ ކުރައިދާ ބަލާ މައްސަލަ ބެހޭގޮތުން ކުޑަކުދިންނާމެދު ހިނގާ ޖިނާއީ ކުރަމުން ޝަރީޢަތްކުރުމުގެ، ކުޑަކުއްޖާގެ ހުކުމަށް އާދަޔާ ހިލާފަށް އެއީ ބުރަކަން ޤަބޫލުކުރުމުގެ ހުކުމްކަން ވަނަވަރުކަމެވެ. މިގޮތުން ކުޑަކުއްޖާ ކުރިމަތިން ކުރިމަތިލުމުގެ އާއި ކުޑަކުއްޖާ އާންމުގެ "ދަންނަވަ"އަށް ކުރިމަތިން ދިނުމުގައި ބޭނުން ފުރުޞަތުދިނުމަކަށް ހުކުމްކުރެވެ.

20. ކުޑަކުއްޖާގެ ދުވަހު ޖީހަތު ރަށްޓެހިން ބަލާއިރު، ދުވަހު ޖީހަތު ރަށްޓެހި ހަމަހޭލައިރު ހާދިސާ ހިނގިދިޔަތާ 9 މަސްދުވަސް ކުރަނީ، އެރަށްޓެހިގައި ކުޑަކުއްޖާއަށް އެއްވެސް ގޮތުގައި ޖިސްމާނީގޮތުން އެރަށްޓެހިން ބުނުމުން އެނގޭކަމަށެވެ. އެކަން ކުރުމުން ރަށްޓެހިގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކާ މިމައްސަލައަށް އެއްވެސް ބޮޑެތި ޖިސްމާނީ އަސަރުތަކެއް ނުކުރެވެ. އެކަން ކުރުމުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރުމުގެ ޖިނާއީ ކުށްތަކުގެ ޤާނޫނު) ގައި ބަޔާންކުރާ ފަދައިން ގަބޫލުކުރެވޭ ދެފުށް ސާބިތު ނުވާކަމަށެވެ.

21. (ކުޑަކުއްޖާ)ގެ އިޖްތިމާޢީ ޙާލަތު ދެނެގަތުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމިލީގެ ފަރާތުން ތައްޔާރުކުރި ރިޕޯޓަށް ބަލާއިރު، އެރިޕޯޓުން ފާހަގަވާނީ އޭނާ ހަމައެކަނި ނުކުތާއަކީ، ހާދިސާއަށްފަހު ވިސްނުންތަކަށް ކުޑަކުއްޖާކުރާ އިތުބާރު ގެއްލިފައިވާކަމަށް ބާރުއަޅުއްވާފައި ބަލާއިރު، އެރިޕޯޓަކީ ހާދިސާ ހިނގިތާ 9 މަސްދުވަސް ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ރިޕޯޓެއްކަމަށްވާއިރު، ހާދިސާގެ ފުރިހަމަ ސާފުމާއި ކުޑަކުއްޖާއާ ދިމާވުނުގެ ގުޅުމަކަށް ބަދަލުގައި ނޭނގޭކަމަށްވާއިރު، އޭގެ ތައްޔާރުކޮށް ދިމާވުން ގޮތްތަކުގައި ސަކަރާތްތަކާ ވާހަކަ ދައްކާ ހަރަކާތް ހުއްޓުމުގެ ބަދުން އެނގެން އޮންނަކަމަށްވާއިރު، އެހެންކަމުން ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކުރިމާއި އޭގެ ހަޤީޤަތް މުޅިން ތަފާތުވާކަމެވެ.

22. މީގެ އިތުރުން މެޑިކޯލީގަލް ޖޫރިސް ސަރވިސްގެ ފޮރެންސިކް ރިޕޯޓަށް ބަލާއިރު، 2018 ވަނަ އަހަރު ގެއި މަހުގައި ހިނގި ހާދިސާއެއްގެ ވާހަކަ ބަޔާންކޮށް 2019 ޖަނަވަރީ 1 ނުވަތަ 2 ގައި ކުޑަކުއްޖާއަށް ފަސްޖެހިކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި ނަތީޖާކަމަށާއި، 9 މަސް ދުވަސްވަރުން ހާދިސާގެ ވާހަކަ ހަނދާންނަގާ ސާފުވޭ ކުޑަކުއްޖާއަށް ދަތިކަން ޖެހުނު ސަބަބެއް ދަރުމަތަން ބުނެދިފައިވާކަމެވެ. މީގެ އިތުރުން ސާފުވާގެ ހޯލް ކޮޓު ކުޑަކުއްޖާއަށްވުރެ އުސްކަމުން ސާފުވާގެ އަނބި އަދި ކުޑަކުއްޖާގެ ދަރުމަތަގެ ބަލުންވެސް އުސްކަން އޮންނަކަމަށާއި، ގެގައިވެސް ވަރަށް ގިނައިން ފަހަރު ބޭއްވުފައި އޮންނަކަމަށާއި، އަދި ވައިބަރުއިން ފަސްޖެހިޔަކަމަށް ބުނާ 2019 ޖަނަވަރީ 2 ދުވަހުގެރޭގެ 10:30 އިން ފެށިގެން 3 ޖަނަވަރީ 2019 ގެ 00:15 އާ ހަމައަށް ސާފުވާ އުޅުނީ ކުޑަކުއްޖާގެ ތިމާގެ ދައްތައަކަށް ސަބަބަކު ދެއްވަން ދަސްކޮށްދޭންކަމަށާއި، މިކަން އެތިމާގެ ދައްތައަށް ބަލުންވެސް އެނގިފައިވާކަމެވެ.

23. މީގެ އިތުރުން ކުޑަކުއްޖާއާއެކު ހިނގި ހާދިސާ ކުޑަކުއްޖާ ދައްތައަކަށް ކިޔާނުދީ ހުރި ކުޑަކުއްޖާގެ ދައްތަގެ ދިރިއުޅުމަށް ނުވަތަ ކައިވެނިން އެކަމުން އަސަރުކޮށްފާނެކަމަށް ދެކޭތީކަމަށް ކުޑަކުއްޖާ ބުނެފައިވާއިރު، ކުޑަކުއްޖާ އެވާހަކަ ފުރަތަމަ ކިޔާދީފައިވަނީ 7 މަސް ފަހުންކަމަށާއި، އޭރު 2018 ނޮވެންބަރު މަހު ކަމަށާއި، ކުރިން އެވާހަކަ ކިޔައިނުދިނީ ހުރި ސަބަބު ނުވަތަ އާއިލާގެ އާދުވެސް

ދެމިއޮތްކަމަށާއި، އެހެންކަމުން ބުނެވިދިޔަ ސަބަބު ބަޔާންކޮށް ހާޟިރުވާ ޖަލްސާތަކުން، އަދި

ޖަލްސާކުރި ސަބަބާއި ބާރަޖަތް ބަދަލު އަދިސްކުރެއްވުމުން، ގަޑިސާ ހިނދުވާ އެދޭ ދުވަހެއް ފަހުން

އެވަރަކަ ދެއްކުމަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކޯޓުތަކުގެ ޤަވާޢިދު ވޮލިއުމްއާދި

ޤާއިމު އުސޫލުތަކުގެ އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ އެކަމެއް

ހިނގާދާނު ގިނަ ދުވަސްތަކެއް ނުވަނީސް ކޯޓަށްޙާޟިރުވާ ކަޢިދުތަކުގައި ކަމުގައި ބެލެވޭނެކަމެވެ.

އަދި ކޯޓުތަކުގެ ބައްލަވައި ކޯޓުތަކުގެ ދިރާސާކުރި މިވަރަކަށް ކޯޓުތަކުގެ މަސްއޫލު ކޯޓުތަކުގެ ދަށުގަ

އާއި ސަފުހާ 3 ދެކުނު މައްސަލަ ޖެހިފައިވާ ކަންތައްތަކުގައި، 2019 ޖަނަވަރީ 03 ވަނަ ދުވަހު 10:30 ގެ

ކުރިން އެވަރަކަށް ކޯޓުތަކުގެ ދިރާސާކުރި ކޯޓުތަކުގެ ޝަރީޢަތް ބާރުނެރުން އެދިގެން

އިޢުލާނުކޮށް، ކޯޓުތަކުގެ އެވަރަކަށް ކޯޓުތަކުގެ ދިރާސާކުރި 2018 ނަމްބަރު މަސްއޫލު

ކޯޓުތަކުގައި ކޯޓުތަކުގެ ދާއިރާގެ ބާރުނުލާއި ހުށަހެޅި އެދިގެން އިޢުލާނުކުރެވެ. އަދި

ކޯޓުތަކުގެ އިންޞާފު ދެކުނުގޮތުގައި ބާރުލާނު ކޯޓުތަކުގެ މުޅިއެކަން އެދުމަށްދޭ ހިނގާދާވަކަށް

އަސާސީ ފުރުޞަތު ނުލިބިގެންދާ، ހުރިހާ ހިނދެއްގައި ކޯޓުތަކުގެ އުޞޫލު 15 އަކީ 3 މަސް

ކަމަށްވާއިރު، މަޖިލީހަކީ ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅި ކޯޓުތަކުގެ ވަރަކަށް ދިރާސާކުރެވޭ

އެއްގޮތަށް މިއުޞޫލު ކޯޓުކަން އެދިއްޔާ ވަރަކަށް ދެކުނުގޮތުގައި ފޮނުވުމަށް

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/77 ފައިސަލާގެ 50 ވަނަ ނުކުތާގައި

ބަޔާންކުރާ ފަދައިން ކޯޓުތަކުގެ ހުށަހަޅާ އެދިގެން އެއްގޮތަކަށް ހަމަޖެހިގެންދާކަމެވެ.

ފާހަގަކޮށްފައިވެ.

އިސްތިއުނާފު ޙައްޤާ ފާހަގަކުރެވޭ ނުކުތާ

24. އެހެންކަމުން އިސްތިއުނާފު ޙައްޤާ ގުޅުން އެދުމަށް އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށްވާގޮތް ޖަވާބުގައި

ޙައްޤާއި ވަރަކަށް އެދުމުގެ މަޢޫލު ހުރިގޮތުން، (އަމާޒާއި ތަން)ގެ ބިސްމިއްލާ ކޯޓުގެ ނަންބަރު

C/2019-…-/75 ފަސްޚުކުރާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޝަން ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އެފަސްޚުކުރާގައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި ދެއްވައި ފައިސަލާކުރަނިވި ޙުކުމެއް ކޯޓަށް ފެނުނުކަމަށެވެ.

ފާސަކުރެވުނު ކަންކަން

25. މިމައްސަލައާއި ގުޅިގެން (އަތޮޅާއި ރަށް)ގެ ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު C/2019-…-/75 ފަސްޚުކުރާ ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓާއި، އެމައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޝަނުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކާއި، އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދެފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމާއި، މައްސަލައާއި ގުޅުންހުރި އެންމެހައި ލިޔުންތަކަށް ބަލާއިރު އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އިޖުރާއަތުތަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު)

26. ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އިޖުރާއަތުތަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އަކީ ކުޑަކުދިންނާމެދު ހިންގޭ ޖިންސީ އަމަލުތަކާއި ކުޑަކުދިންނަށް ކުރާ ޖިންސީ ގޯނާގެ އަމަލުތައް، ކުރި ސާބިތުކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ އާންމު މިންގަނޑުން ސާބިތުކުރުމުގައި ދަތިތަކެއް ހުރުމުން، އެފަދަ މައްސަލަތަކުގައި ޝަރީޢަތަށް ބަލައިގަންނަ ހެކީގެ އިތުރުން، ކުޑަކުދިންނަށް ކުރާ މިފަދަ ޖިންސީ ގޯނާގެ އަމަލުތައް ސާބިތުކުރުމަށް އިތުރު ބާވަތުގެ ހެކި ހުށަހެޅުމާއި، ބަލައިގަންނަ ހެކީގެ މިންގަނޑު ލުއިކުރުމުގެ މަގު ބަހައްޓައިދީ ހިމެނޭގޮތުން ވަކިގޮތަކަށް ޤާނޫނެއްކަމާއި، އެކަން މިޤާނޫނުގެ 2 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އިން އެނގެއެވެ. އޭގެއިން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009

(ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިންގާ ޚާއްޞަ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 2 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި، މިޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދުތަކުގެ ތެރޭގައި، ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ބަލައިގަންނަ ބާވަތުގެ ހެކި އިތުރުން، ކުޑަކުދިންނަށްކުރާ ޖިންސީ ގޯނާ ސާބިތުކުރުމަށް އިތުރު ބާވަތުގެ ހެކި ހުށަހެޅުމާއި، ބަލައިގަންނަ ހެކީގެ މިންގަނޑު ލުއިކުރުން ހިމެނޭކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

27. މީގެ އިތުރުން، އެހެން ޤާނޫނުތަކުގައި، ޖިނާއީ ކުށް ސާބިތުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ހެކީގެ މިންގަނޑަށްވުރެ ނުވަތަ ޝަރީޢަތަށް ގަބޫލުކުރާ ހެކީގެ ބާވަތްތަކަށް އެހެންގޮތްތަކަށް ބަލައިގަތުމަށްޓަކައި، މި ޤާނޫނުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އުފުލާ ދަޢުވާތައްގައި، މިހެންވެސް ކުށްތަކާބެހޭ ޖިންސީ އަދަބުގެ ހިންގައިދިނުން ސާބިތުކުރުމުގެ މިންގަނޑުތަކާ، ނުވަތަ މި ޤާނޫނުގައިވާ ކުށެއް ސާބިތުކުރުމުގެ މިންގަނޑުތަކާ، މި ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ ތެރެއިން 5 ބާވަތެއްގެ ހެކި ހުށަހެޅިދާނެކަމަށް، އެއީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ވާފަދައިން މީހަކު ކުށެއްކުރިކަން އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް ޝައްކުނެތި ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުކުރުމަށް ބޭނުންވާ މިންވަރަށް ދީފައިވާ ހެކިތަކުގައި ބެލޭނެކަން، މި ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާއިން އެނގެއެވެ.

ދައުލަތުން ސާބިތުގެ މައްޗަށް އުފުލާފައިވާ ދަރަޖާ

28. ދައުލަތުން ސާބިތުގެ މައްޗަށް އުފުލާފައިވާ ދަރަޖައާމެދު، ސާބިތު، 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ފުއި މަހުގެ ދުވަހެއްގެ ރޭގަނޑުގެ ވަގުތެއްގައި މީހާގެ އަނބިމީހާގެ އެއްބަނޑު ކޮއްކޮ، ކުޑަކުއްޖާ (15އ ޒަވައިގެން ސަވާރުކޮށް ދޯންޏަކުން، ސަރުކާރުގައި (އަތޮޅެއް ނަން) އުޅުނު ފަހަރެއް ފަސްގަނޑުމަތިން ބީޗު ސަރަހައްދަށް ގެންގޮސް، ކުޑަކުއްޖާ ގައިގައި މީހާ ބައްދަލުވީ، ކުޑަކުއްޖާގެ ކަށްވަޅުގައި ކޮށާލައި ޖިންސީގޮތުން މީހާ ހިފެހެއްޓި ކަމުގެ ތުހުމަތުގައި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިންގާ ޚާއްޞަ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ ޚިލާފަށް،

އެމާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަރުސް ސާފުވާގޮތުގެ މައްޗަށް ކުޑަކުއްޖަކު އިތުބާރު ކުރަންޖެހޭ މަޤާމެއްގައި ހުރި މީހަކު ކުޑަކުއްޖަކާއެކު ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގުމުގެ ކުށުގެ ދަށުގައެވެ.

އިތުބާރު ކުރަންޖެހޭ މަޤާމު:

29. މިމައްސަލައިގައި ފުރަތަމަ ކަމަކަށް ބަލަންޖެހެނީ ސާފުކޮށް އަދި ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ އިތުބާރު ކުރެވޭ މަޤާމެއްގައި ހުރި މީހެއްތޯއެވެ؟ ސަބަބަކީ، ދަޢުވާ ބިނާވެފައި އޮންނަނީ އިތުބާރު ކުރަންޖެހޭ މަޤާމެއްގައި ހުރި މީހެއްކަމަށް ބުނާ އެބަރިޔާތެއްގެ މައްޗަށް ކަމަށްވާތީއެވެ. ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްސަ އުސޫލުތަކާއި އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގައި ބަޔާންކުރާ އިތުބާރު ކުރެވޭ މަޤާމުތަކެއް ބަޔާންކޮށްދީފައިވަނީ އެޤާނޫނުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގައެވެ. އެމާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކުރަނީ "އިސްލާމްދީނުގައި ކައިވެނި ހަރާމްވާ މީހުންގެ ތެރެއިން މީހެއް." މިހެންނެވެ. ދަޢުވާގައި ބަޔާންކުރާ ހާދިސާ ހިނގިކަމަށްބުނާ ދުވަސްވަރަކީ، (ކުޑަކުއްޖާ) ގެ އެއްބަފާ ދައްތަ އަނާއި ސާފުވެ ކައިވެނިކޮށްގެން އުޅުން ދުވަސްކޮޅަކާއި ދެމެދު ހިނގާފައިވާކަމެވެ. ކައިވެނިކޮށްގެން އުޅުނުކަމާއި ދެމެދު ބަލާއިރު ކުރެއްވާފައިވާ ފުރާވަޅަށް ޝަރުޢުގައި ބައްސަވާފައިވެއެވެ. އޭގެތެރެއިން އެކަކީ، އަނބިމީހާގެ އުޚުތުންނެވެ.[7] އެހެންކަމުން، (ކުޑަކުއްޖާ)ގެ އެއްބަފާ ދައްތަ އަނާއި ސާފުވާ ކައިވެނިކޮށްގެން ހުރުމަކީ، (ކުޑަކުއްޖާ) އިތުބާރުކުރަންޖެހޭ މަޤާމެއްގައި ސާފުވާ ހުރިކަން ސާބިތުކޮށްދޭ ކަމެކެވެ. ސާފުވާ (ކުޑަކުއްޖާ)ގެ ދައްތަޔާ ކައިވެނިކޮށްގެން ހުރުމުން، (ކުޑަކުއްޖާ) އާއި ސާފުވާއާ ދެމެދު އޮވެނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްސަ އުސޫލުތަކާއި އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 13 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ގުޅުން އޮތްކަމެވެ.

7 "....وَأَن تَجْمَعُوا بَيْنَ الْأُخْتَيْنِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ..." ﴿النساء: ٢٣﴾

ދައުލަތުގެ ބަޔާންކުރާ ކުށުގެ އަމަލު:

30. ސާބިތުވުގެ މައްޗަށް ދައުލަތުން އުފުލި ދައުލަތުގެ ބަޔާންކުރާ ކުށަކީ، ކުޑަކުއްޖަކާއެކު "ޖިންސީ އަމަލެއް" ހިންގިކަމުގެ ކުށެވެ. ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 ގައި "ޖިންސީ އަމަލު" ކަމަށް ބުނެފައިވަނީ؛

> "ޖިމާޢުވުން ކުރުގައިވިޔަސް، އަތްލުން ކުރުގައިވިޔަސް، އަދި އެހެން އަމަލެއް ހިންގުންކުރުގައިވިޔަސް، އެކަކުގެންވާ މިހެއްގެ ވިސްނުމުން ވިސްނާއިރު، އެކަމެއް އެކުރި ޝަހުވަތް އުފެއްދުމަށްޓަކައި ހާސިލުކުރުމުގެ ނިޔަތުގައިކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭން އަމަލުކުރުމެވެ. ނުވަތަ އެ އަމަލެއް ހިންގި ހާލަތުގައި އެ އަމަލެއް ހިންގާފައިވާނީ ޝަހުވަތް މަޤްޞަދެއްކަމުން އެހެން މަޤްޞަދެއް ހާސިލުކުރުމަށް ކުރުގައި ބަލައިގެން ނުވާ އަމަލުކުރުމެވެ."[8]

މިފަދައިންނެވެ. ވީމާ ކުށުގެ އަމަލާއި ގުޅޭ އުންސުރު ސާބިތުކޮށްދޭންޖެހެނީ، މަތީގައިވާ އަމަލުތަކުގެ ތެރެއިންނެވެ. މިމައްސަލައިގައި، ދައުލަތުން ބަޔާންކުރަނީ (ކުޑަކުއްޖާ)ގެ ކުރިމަތިން ބޮއްދުލާއި، ކޯތާފަތާއި ތުންފަތަށް ސާބިތު ކިސް ކޮށްފައިވާކަމަށެވެ.

ދައުލަތުގެ ބަޔާންކުރާ ކުށުގެ ނިޔަތް:

31. ކުށުގެ އަމަލާއި ގުޅޭ ގޮތުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު:12/2009 ގައި ބަޔާންކުރާ "ޖިންސީ އަމަލު"ގެ ތަޢުރީފުން، ކުށުގެ ނިޔަތް ދެނެގަންނަން ދެގޮތެއް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. ފުރަތަމަ ގޮތަކީ، އެކަކުގެންވާ މިހެއްގެ ވިސްނުމުން ވިސްނާއިރު، އެކަމެއް އެކުރި ޝަހުވަތް އުފެއްދުމަށްޓަކައި ހާސިލުކުރުމުގެ ނިޔަތުގައިކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭން އަމަލުކުރުމެވެ. ދެވަނަ ގޮތަކީ، އެ އަމަލެއް ހިންގި ހާލަތުގައި އެ އަމަލެއް ހިންގާފައިވާނީ ޝަހުވަތް މަޤްޞަދެއްކަމުން އެހެން މަޤްޞަދެއް ހާސިލުކުރުމަށް ކުރުގައި ބަލައިގެން ނުވާ އަމަލުކުރުމެވެ. ބަޔާންވެދިޔަ ޤާނޫނުގައި "ޖިންސީ ނިޔަތް" ކަމަށް ބަޔާން ކޮށްފައިވަނީ، "ޝަހުވަތް

[8] . ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހާއްސަ އުސޫލުތަކަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)

އުދުންވެރިކަމެއް ޒުއްރުމަށް ވަރިކަމެއްކުރުމަށް ކަނޑައަޅާ ކަނޑައެޅުމަށް. ނުވަތަ އެ މަޤްސަދު ހާސިލުކުރުމަށް ކުރާ އަމަލަކަށެވެ."

32. މިމައްސަލައިގައި، ސާބިތުވާ ބެއްދިކަމަށް ބޮޑާ ކުޑަކުއްޖާއަށް އުމުރުން 15 އަހަރުގެ އަންހެން ކުއްޖެކެވެ. ސާބިތު ހިސޫކުރިކަމަށް ބުނަނީ ކޯޓުފުށުގެ އިތުރުން ކުޑަކުއްޖާގެ ތަންފީޒުކުރަނީ. މިހާ ކުޑަކުއްޖާގެ ކުރިމަތީން ބައްދައި ކުޑަކުއްޖާގެ ތަންފީޒުގައި ހިސޫކުރި ކުރުމަށް، އެކަށީގެންވާ މީހެއް (reasonable man) ގެ ވިސްނުމުން ވިސްނާއިރު، ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ހިނގި ބާވަތަށް ބަލާއިރު، ޝަހުވާނީ އުދުންވެރިކަމެއް ހާސިލުކުރުމަށް ނުވަތަ ޝަހުވާނީ މަޤްސަދެއް ހާސިލު ކުރުމަށް ނޫން އެހެން މަޤްސަދެއް ކަމުގައި ބެލެވެން ނެތްކަން ސާބިތުވާން ޖެހެއެވެ. "އެކަށީގެންވާ މީހެއް" ކަމަށް ބަލަންޖެހޭނީ، ދިވެހި މުޖުތަމަޢުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށެވެ.

33. ދައުލަތުން ބަޔާންކުރާ ގޮތުން، ޖުމްލައިގައިވާ ދަޢުވާ އާއި ގުޅިގެން، ކުށުގެ ޢަމަލާއި ކުށުގެ ނިޔަތް ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްސަ އުސޫލުތަކަކަށް އަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލުން، އެކަށީގެންވާ މިންވަރެއްގެ ޝައްކެއްނެތި ސާބިތު ކުރަންޖެހިފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން، މިމައްސަލައިގައި ބަލަންޖެހޭ ކަމަކީ، ކުޑަކުއްޖާ ހިފަހައްޓައިގެން އަދި އެހިފަހައްޓައިގެން ބޮއްކުރާ ޖުމްލައިގައިވާ އެހެން ނޫނީ ފެނިގަތުމުގެ އަލިގައި، ޖިންސީ ޝަހުވަތުން މިދަރުވާ ސާބިތުކުރެވިފައިވޭތޯއެވެ. ޖިންސީ ޝަހުވަތުން ސާބިތުވާގެ މައްސަލަ ހުރިހާ ދަލީލުތަކުން އެކަމެއް އިސްބާތުކޮށްދީފައެވެ. އެގޮތުން، ދައުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ޖިންސީ ޝަހުވަތުން ހުރި ހުރިކަމެވެ. ނަމަވެސް، ސާބިތުގެ ފަރާތުން އެއްވެސް ދަލީލެއް ހުށަހަޅާފައެއް ނެތެވެ.

(ކުޑަކުއްޖާ) ޝަހާދަތު ޝަހާދަތުދިނުން

34. އިސްތިއުނާފު ޙައްދުވާ ސާބިތުވީ މައްސަލަ އުފުރާފައިވާ ދަޢުވާ ބިނާވެފައިވާ މައިގަނޑު އަސާސަކީ 15 އަހަރުގެ ކުޑަކުއްޖާ ޝަހާދަތު ޝަހާދަތުދިނުމެވެ. ކުޑަކުއްޖާ ޝާހިދުން ޝަހާދަތުދިނުމުގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅާފައިވަނީ، 03 ޑިސެމްބަރު 2019 ގައި ކުޑަކުއްޖާ ފުލުހުންގެ ތަޙުޤީޤުގައި ޝަހާދަތުދީފައިވާ ބަޔާނެވެ. އެބަޔާން ނެގިފައިވަނީ، މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ، ފެމިލީ އެންޑް ސޯޝަލް ސަރވިސަސްގެ ސޯޝަލް ވޯކަރ ޢާއިޝަތު ރިޒްމީނާގެ ޙާޟިރުގައިކަން އެބަޔާނުން އެނގެއެވެ. އެބަޔާނުގައި ލިޔެފައި އޮތީ (ކުޑަކުއްޖާގެ އައިޑެންޓިޓީ އެނގޭނެ ބައިތައް އުނިކޮށްފައި)

" އަބްދުއްﷲ ސާލިމް އަކީ އަޅުގަނޑުގެ އެއްބަފާ ދައްތަ (....) ގެ ފިރިމީހާއެވެ. އަޅުގަނޑު ހަނދާންވާގޮތުން އަބްދުއްﷲ ސާލިމް އާއި ((ކުޑަކުއްޖާ) ގެ ދައްތަ) އާއި ދެމެދުގައި ކައިވެނި ކުރީ ފަހުން މިހާރު 3 އަހަރު ވެގެންދެއެވެ. އަބްދުއްﷲ ސާލިމް އަކީ އަޅުގަނޑުގެ ބިހަންޑެއްކަމުގައިވާމީ، އަބްދުއްﷲ ސާލިމް އާއެކު ގޭތެރޭގައި ވަރަށް ގިނައިން މާޖަކަން ސަލާމްތިޖަހާ ހަދާމެވެ. 2018 ވަނަ އަހަރުގެ މާޗުމަހުގެ (ތާރީޚު ހަނދާންނެތް) އެއްރެއެއްގައި އަޅުގަނޑާއި އަބްދުއްﷲ ސާލިމް އާއި ((ކުޑަކުއްޖާ)ގެ ދައްތަ) އާއި ތިން މީހުން (ރަށު) (...) ކެފޭއަށް ކާންގޮސްފައި ކައިނިންމައިގެން، 10:30 ހާއިރު، ސައިކަލު ދުއްވާލުމަށް ދިޔުމަށް އަބްދުއްﷲ ސާލިމްގެ ސައިކަލު ފަހަތަށް އަޅުގަނޑު އެރީމެވެ. އަޅުގަނޑު އަބްދުއްﷲ ސާލިމްގެ ސައިކަލު ފަހަތަށް އެރުމުން އަބްދުއްﷲ ސާލިމް، ((ކުޑަކުއްޖާ)ގެ ދައްތަ) އަށް ގޮވާފައި، އަޅުގަނޑުގައި ބައްދާލިހަސް މައްސަލަހެއްޓުމެ އޮޅެވެ. އެހެން އެހެރުން، ((ކުޑަކުއްޖާ) ދައްތަ) ފެލިވި ވިހަސް ވަކި ލިމިޓުއް އޮންނާނެކަމަށް ބުނެއެވެ. އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑު ހިކިދީ ބައްދާލުމުގައި ވަކިލިމިޓުއް އޮންނާން ވާހަކަ ((ކުޑަކުއްޖާ)ގެ ދައްތަ) ބުނިކަމަށެވެ. އަބްދުއްﷲ ސާލިމް އަޅުގަނޑު ގޭތެރޭގައި ސައިކަލުގައި ބަނދަރުމަގުން ގޮސް އުތުރުފަރާތު ފަސްގަނޑުމަތިން ބިޗް ސަރަހައްދަށް ސައިކަލު މަޖީދީމަގުމަތީން ސައިކަލުން އަބްދުއްﷲ ސާލިމް ފޭބިއެވެ. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑުވެސް ސައިކަލުން ފޭބީމެވެ. އަޅުގަނޑު ސައިކަލުން ފޭބުމުން އަބްދުއްﷲ ސާލިމް އަޅުގަނޑުގެ ކައިރިޔަށް އައިސް އަޅުގަނޑުގެ ގައިގައި ބައްދާލިއެވެ. އެވަގުތު އަޅުގަނޑުގެ ދައްތަމީން އަބްދުއްﷲ ސާލިމް ދުރަށް ކެއްޗިލީމެވެ. ދެފަހަރުވަރަށް އަބްދުއްﷲ ސާލިމް އައިސް އަޅުގަނޑުގެ ކަނދުރު ފުރާޅު ކޮށްފައިވަނީ "ކިސް" އެއް ދިނެވެ. އަދި އޭގެ ފަހުން އަޅުގަނޑުގެ މޫނުފަތުގަ "ކިސް" އެއް ދިނުމުން، އަޅުގަނޑު ހަރުއްޔަވައިގަތުމެވެ. އަޅުގަނޑު ހަރުއްޔަވައިގަތުމުން، އަބްދުއްﷲ ސާލިމް އެވަގުތު ބުނެއެވެ. އެވަގުތު އެސަރަޙައްދުގައި އެއްވެސް މީހެއް ފެންނާކަށް ނެތެވެ. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑު އެވަގުތު ބޭނުންވީ ގެއަށް ދާންކަމަށް އަބްދުއްﷲ ސާލިމް ގާތު ބުނީމެވެ. އަޅުގަނޑު އެހެން ބުނުމުން އަޅުވައިގެން ސައިކަލަށް އަޅުގަނޑު ގެނައިގެން

އަޑުގަނޑު ދިރިއުޅޭ (...) ގެއަށް އައިސް، އަނެއްކާވެސް ހަގެއް ދިނުމަށް ޢަބްދުﷲ ސާލިމް އަޑުގަނޑު ގޮވައި ބުނެއެވެ. އެހެން ނަމަވެސް އަޑުގަނޑު ހަގެއް ނުދޭނެކަމަށް ބުނެ ގެއަށްވަނީއެވެ. އަޑުގަނޑު އޭރު އެވަގުތު އެއްވެސް މީހަކަށް ކިޔައިދީފައެއް ނުވާނެއެވެ. އެއީ ޢަބްދުﷲ ސާލިމް އާއި (ކުޑައެއްކުއްޖާގެ ދަރިއްޖަ) ގެ ފުރުގައި މައްސަލައެއް ޖެހިދާނެތީއެވެ. އޭގެ ފަހުންވެސް ޢަބްދުﷲ ސާލިމްއާއި އަޑުގަނޑު ވާހަކަ ދައްކައެވެ. އޭގެ ފަހުން އަޑުގަނޑު ހަނދާންވާގޮތުން 2018 ނޮވެންބަރު މަހުގެ ދުވަހެއްގައި (ތޮރިފާއި ގަޔާ ހަނދާންވާ ނަމް) "ދޯންޑަ" (.....) އަށާއި އަޑުގަނޑުގެ ފަހަރު (....) އަށް އަޑުގަނޑު މިވާހަކަތައް ކިޔައިދީފީމެވެ. އަދި ޢަބްދުﷲ ސާލިމް އާއި ((ކުޑަކުއްޖާ)ގެ ދަރިއްޖަ) އާއި މައްސަލަ ޖެހިދާނެތީ މިވާހަކަތައް އެހެންމީހަކަށް ކިޔައިނުދީމަށް "ދޯންޑަ" އަދި (ފަހަރު) ގޮވައި އަޑުގަނޑު ބުނީމެވެ. އަދި މީގެ އިތުރުން 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ނޮވެންބަރު މަސް ތެރޭގައި .... ((ކުޑަކުއްޖާ)ގެ ދަރިއްޖަ) އަށްވެސް މިވާހަކަތައް އަޑުގަނޑު ކިޔައިދީފީމެވެ. އޭގެ ފަހުން 2018 ޑިސެންބަރު 31 ވަނަ ދުވަހުގެ ވައިބަރ ގުރޫޕެއްގައި ޢަބްދުﷲ ސާލިމްގެ ފޮޓޯއެއް ނަންބަރާއެކުގައި (.....) އިން އަޑުގަނޑުގެ ވައިބަރ ނަންބަރަށް (.....) އަށް ފޮނުވީކަމަށް ފެނުމުން އަޑުގަނޑުވެސް ވާހަކަ ދައްކައިފީމެވެ. އޭގެފަހުން 2019 ޖަނަވަރީ 01 އަދި 02 ވަނަ ދުވަހުވެސް ވައިބަރ ގުރޫޕަށް ޢަބްދުﷲ ސާލިމް އާއި އަޑުގަނޑު ވާހަކަ ދައްކައިފީމެވެ. އޭގެފަހުން އަޑުގަނޑުމެން އޭރު ވާހަކަ ދައްކަމުން ދިޔައީ އާންމު މަސައްކަތުން ޗެއަރަނގާ ވާހަކަ ދައްކާ މަސައްކަތްވުމެވެ. އޭގެފަހުން ވާހަކަ ދައްކަމުން ގޮސް އަޑުގަނޑު ހަނދާންވާ ގޮތުން 2019 ޖަނަވަރީ 02 ވަނަ ދުވަހުގެ 23:00 ހާއިރު، އަޑުގަނޑު ގޮވައިގެން ޢަބްދުﷲ ސާލިމް ސައިކަލު ދެއްވަން ދިޔަ ބޯގެ ކަންތައް ހިނގިދިޔަތަނުގެ ވާހަކަ ދައްކަން ފެށީއެވެ. އަދި އެކަމާގުޅިގެން އެބޭ ކެބޯވީ ގޭސްކަމުގައި އާއި އެކަމާ ދުރުވެތި އަޑުގަނޑާ ވަރަށް ގިނައިން ސުވާލުކުރިއެވެ. އެހެން ނަމަވެސް އެވާހަކަ އިތުރަށް ނުދެއްކުމަށް އަޑުގަނޑު ޢަބްދުﷲ ސާލިމް ގޮވައި ތިކުރާކަށް ބުނީމެވެ. މިގޮތަށް ވާހަކަ ދައްކަމުން ގޮސް އަޑުގަނޑަށް މާރަނގަޅު މީހެއް ނޫންކަމަށާއި، އަޑުގަނޑާ، "ދޯންޑަ" އާއި އަޑުގަނޑުގެ ފަހަރު (،....) އާއި ތިން މީހުން ސާފުގައި ކުރިކަންތައް ހަނދާންކުރަމް ސުވާލުކުރުމުން، އަޑުގަނޑު ގޭސްކަމުގެ ނުކުތާކަމާއި، އަޑުގަނޑުކުރީ ރައްޓެ ބުނިދިނުމަށް ޢަބްދުﷲ ސާލިމް ކައިރީ ތަކުރާރުން ބުނީމެވެ. އެހެން ނަމަވެސް އަޑުގަނޑު ކުރީ ރައްކާތަށް ނުބުނާތީ އާއި އަޑުގަނޑުމެން ތިން މީހުން ގޭސްކަމުގެ ކަންފަސާދަވާނީ، އަޑުގަނޑު އެއްވެސް ގޭސްކަމަށް ނުކުތާކަމަށް ތަކުރާރުން ބުނަމުންދިޔައީމެވެ. އެހެން ނަމަވެސް ތަކުރާރުން ފެސް އަޑުގަނޑު ވަރަށް ގޭސްކަމުގެ ކުރިކަމާއި އެވަގުތު ގޮތުންކައިރިގައި ބުނާނުކަމަށާއި، އޭގެފަހުން އަޑުގަނޑުގެ ދޯންބަބަ (...) އަށް ކަންފަހަރުތަކުގެ ކަފާ ހަދައި ބުނަނިކަމުގައި ބުނުމުން، އެވަގުތަކީ ފަތިހު 02:30 ހާއިރުކަމުން މިވަގުތު ދޯންބަބައަށް ނުގޮވުމަށާއި، އަޑުގަނޑާ ދިމާވުން މާދަމާ އެވަރަކަ އަޑުގަނޑަށް ކިޔައިދިނުމަށް ތަކުރާރުން އަޑުގަނޑު ބުނަމުން ދިޔައީމެވެ. އަޑުގަނޑު ވައިބަރ އިން ވާހަކަ ދައްކައިދީ، އަޑުގަނޑު ނިދާ ކޮޓަރިގައި ތިބި އަނބުރާވެސް ތިބި ނިދާފައެވެ. އަދި ގޮތުގައި އެއްވެސް މީހަކު ހުރިކަ އޭގެ އަޑެއް

ނިވެއެވެ. އަޑުގަނޑުގެ ކުރި ގޮސްކަވާއިދާ ވާހަކަ އަޑުގަނޑުގެ ދޮންބެބެ ކައިރިޔާގައި ބުނާނެކަމަށް ބުނު ވައިބަރ އިން މެސޭޖްކޮށް އަޑުގަނޑަށް ބިލުދައްކަމުން އަބްދުﷲ ސާލިމް ދިނައެވެ. އަދި މީގެ އިތުރުން އަބްދުﷲ ސާލިމް ދައްކާ ވާހަކައިގެ ޕްރޫފް ހުރިކަމަށާއި، އެގޮތުން އަބްދުﷲ ސާލިމް އަތުގައި ކޮންމެވެސް ޗެކެއް އޮތްކަމުގައި ބުނެއެވެ. އަދި އެޗެކިން ސާލިމް ދައްކާވާހަކަ ޕްރޫފް ކޮށްދޭނެކަމަށާއި، އަދި އެގޮތުގައި އެވާހަކަ ނުބުނާނެ ގޮތަށް އަޑުގަނޑު ކޯޓަރިން ސިޓީންގެ ޖުމަން ނިކުތުމުގެ އަބްދުﷲ ސާލިމް ކައިރިއަށް އެފަދަކަމެއް އަރިސް އަބްދުﷲ ސާލިމް ބުނާ ކަމެއްކޮށްދިނުމަށް ކަމުގައި ތަކުރާރުކޮށް ވައިބަރިން އަޑުގަނޑަށް މެސެޖު ކުރަމުން ދިޔައެވެ. އެހެންކަމުން، އެވަގުތު ގޮތުގައި މަސައްކަތް ގޮސްފައިވާނަމަ، އަޑުގަނޑު ކޮށަރިން ނިކުތީމެވެ. އަޑުގަނޑު ނިކުތުމުން، ސާލިމް ހުރީ ޖީޕްސާބަކައި ސްކޫޓް ތަޅައިގެން ގެއަށް ވަނުމަ ބޭރު ދޮރު ކައިރީގައެވެ. އަޑުގަނޑު ނިކުމެ ދޮރުކައިރީގައި މަޑުކޮށްގެން ހުއްޓާ ގޮތަށްގަނޑުކަށް 03 ފޮޓޯ ކައިރިއަށް އަރިސް، އެވާހަކަ ނުބުނާނީ، ގޮތުގެ މަޖިލިސްކަމުގައި، އެގޮތުން އެއީ، އަޑުގަނޑުގެ ފޯނުމަތީ އަބްދުﷲ ސާލިމް އަށް ދައްކުމުން ކަމުގައި ބުނެއެވެ. އެހެން ބުނުމުން، އެކަމުގެ ނުވާންކަމަށްބުނީ އަޑުގަނޑު ކޮށަރިއަށްވަދެ، "ދަންމަ" އަށް ގޮވައި، މިވާހަކަތައް "ދަންމަ" އަށް ކިޔައިދިނީމެވެ. އަދި އޭގެފަހުން 2019 ޖަނަވަރީ 03 ވަނަ ދުވަހު 10:30 ހާއިރު އަބްދުﷲ ސާލިމް އާއި އަޑުގަނޑާއި، ((ކުޑަކުއްޖާ)ގެ ދައްތަ) އާއި ދެންނެވުމޭ އެވަގުތު ގޭގައި ތިބި އެންމެން ކުރިމަތީގައި "ދަންމަ" މިވާހަކަތައް ގޭ މީހުންނަށް ކިޔައިދިނެވެ. މިވާހަކަތައް ގޭމީހުންނަށް ކިޔައިދިނުމުން، އަބްދުﷲ ސާލިމް އެވަގުތު ގެއިން ނިކުމެގެން ދިޔައީއެވެ. މިވާހަކަތައް މިއަދު ހިސާބަށްވެސް ((ކުޑަކުއްޖާ)ގެ ދައްތަ) އަށް އަޑުގަނޑު ކިޔާނުދީ މަދުކުރި، ((ކުޑަކުއްޖާ)ގެ ދައްތަ) އާއި އަބްދުﷲ ސާލިމް އާއި ދެމެދުގެ ގުޅުން މައްސަލަ ޖެހިދާނެތީއެވެ. އެހެންނަމަވެސް މިވާހަކަތައް މިއަދު ((ކުޑަކުއްޖާ)ގެ ދައްތަ) އަށް ކިޔައިދީފީމެވެ. "

ދެން ބަލަންޖެހެނީ، ކުޑަކުއްޖާ މިކިޔައިދޭ ކިޔައިދިނުން އަސާސެއްކަމަށް ބަލައިގެން، ދެން ހުރި ހެކިތަކުން، އެކުއްޖާގެ ކިޔައިދިނުމަށް ބާރުދޭތޯއެވެ.

ޓެސްޓޮރެންބްއަން ކާންޑިއުން:

35. ކުޑަކުއްޖާއަން ދިމާވިކަމަށް ބުނާ ހާދިސާ ހިނގިގެން އައިސްޓަލިއިވަސީ 2018 ވަނަ އަހަރުގެ މެއި މަހުގެ ދުވަހުގައި އެ ދަރުގައި ހުރަނު ޓެސްޓޮރެންބަކަށް ކާންޑިއަކަ ހިސާބުން ހުރަހުގެން ދިރުމިކަމުން އެނގެއެވެ. މިގޮތުން، އެކަ ޓެސްޓޮރެންބަން ކާންޑިއަ ކަމަށް ކުޑަކުއްޖާ ބުނަނީ، ސާލިމް އާއި ސާލިމްގެ

އަނބިމީހާ (ކުޑަކުއްޖާގެ ދައްތަ) އާއި ކުޑަކުއްޖާއެވެ. ނަމަވެސް މިގޮތުގެ އިތުރުން ސާލިމްގެ އެއްބަނޑު އެއްބަފާ ފިރިހެން ކުއްޖަކު (15 އަހަރު) ދިރިހުރިކަމަށް ކުޑަކުއްޖާ އެހެން މީހުންނަށް ހާމައިދިނުން ދިޔުމުން އެނގެއެވެ. ސާލިމް ބުނަނީ، ގޭގައި އުޅޭ މީހުންނާއެކު ރިސޯޓްރަންބުތަކަށް ކަންތަކެއް ހަދާ ކަމަށެވެ. މީހުން ދާއިރު އަބަދުވެސް އަނބިމީހާ ދަތުރުކުރަމަށެވެ. އޭގެ މިގޮތުން ކުޑަކުއްޖާވެސް އެމީހުންނާއެކު ކަންތަކެއް ހަދާ ކަމަށެވެ. ސާލިމް ބުނާގޮތުން، ރިސޯޓްރަންބަށް ދާއިރު ދަރިން އަބަދުވެސް ހިނގާފައެވެ. ސައިކަލުގަ ނޫނެވެ.

36. ކުޑަކުއްޖާގެ ބަޔާންގައި ބުނަނީ، ރިސޯޓްރަންބަށް ގޮސް ކައި ނިންމައިގެން އެތާގެ 10:30 ހާއިރު، ސައިކަލު ދުއްވާފައި ދިޔަކަމަށެވެ. ކުޑަކުއްޖާގެ ދައްތަ ބުނަނީ، ހަނދާންވާ ގޮތުން އެތާގެ 11:00 ހާއިރު، ރިސޯޓްރަންބު ކައިރިން ސައިކަލު ދުއްވާފުމަކަށް ކުޑަކުއްޖާ ގެއަށް ދުވަން ސާލިމް ދިޔަކަމަށެވެ. އޭގެ ފަހުން ކަންތިރީގޮތް ނޫނީ ކަމަށެވެ. މިހެންސަލާމައިގައި ސާލިމްގެ އެއްބަނޑު ކައްކާ (15 އަހަރު) ގެ ބަޔާނާއި ހިފަހައްޓައި އެބަހެއްޓެވެ. އޭނާގެ ބަޔާނުން އެނގޭ ގޮތުގައި، 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ފުރުޖެހޭގައި، އޭނާވެސް ސާލިމް އާއި، ސާލިމްގެ އަނބިމީހާ އާއި ކުޑަކުއްޖާއާއެކު ރިސޯޓްރަންބަށް އެއްކޮޅު ކާންދިޔަ ކަމަށެވެ. ސާލިމްގެ ކައްކާގެ ބަޔާނުން އެނގޭގޮތުގައި އެތާ އެންމެފަހުން ދިޔައީ ހިނގާފައެވެ. އަދި އެތާ، 10:00 ހާއިރު، ކައިނިމިގެން އެންމެން ރިސޯޓްރަންބުގެ ބޭރަށް ނިކުމެ މަޑުކުރުމަށްގެން ތިބީއެވެ. ނަމަވެސް ސާލިމްގެ ކައްކާއަށް ފަސްވާތީ، ދިޔައީ ކަމަށެވެ. އޭނާގެ ފަހުން ކަންތި ގޮސް އޭނާއަށް ނޭނގޭކަމަށެވެ.

37. ކުޑަކުއްޖާ ސައިކަލުގެ ފަހަތަށް ވަޑައިގެން ސާލިމް ދުއްވާފައިން ގޮސް ކަންތައްކުރި ގޮތުގެ ވާހަކަ ކުޑަކުއްޖާގެ ބަޔާންގައި ބުނެފައި އެވެއްޖެއެވެ. ސާލިމްގެ ބަހުން އެނގޭ ގޮތުގައި، އޭނާ ރިސޯޓްރަންބަށް ދާއިރު އޭނާގެ އަނބިމީހާ އަބަދުވެސް ދެއެވެ. ވީމާ، ކުޑަކުއްޖާ މިބުނާ ގޮތަށްވެސް ސާލިމްގެ އަންހެނުން ދަތުރުކަން އެނގެއެވެ. ނަމަވެސް، މިދައުލަތުގައި ބަޔާންކުރާ ހަދިޔާގެ ފުރަތަމަ އެޕީސޯޑް ކަމަކާ ބުނާ ރިސޯޓްރަންބަށް ކަންދިޔަކަން ކުޑަކުއްޖާގެ ބަހާއި އެހެންމީހުންގެ ބަޔާނާއި ގުޅުވާލުމުން އޮތީ ބަލިޔާދުވެއްކަން އެނގިގެން ދިއުމެވެ.

38. ދެން ބަލަންޖެހެނީ، ޓްރާންސްކްރިޕްޓިން ކައިރިވެގެން ކުޑަކުއްޖާ ގޮވައިގެން ސާޖިދު ސައިކަލުގައި ދިޔަކަމަށް ބުނާ ބުނުމާއި އެދަރުބުރުގައި ކަންވެގެން ދިޔަގޮތް ކަމަށް ކުޑަކުއްޖާ ކިޔައިދޭ ކިޔައިދިނުމާއި މެޑިކަލް އިތުރު ހެދި ދެކިން ހުރިކަމެވެ. މިހާރުސާބިތުން ޓްރާންސްކްރިޕްޓް ބަލަންޖެހެނީ، ކުޑަކުއްޖާ އާއި ސާޖިދު އާ ދެމެދު ވައިބަރ މެސެޖިންގެ ދެކޮޅުން ވާހަކަ ތަކަށެވެ.

39. ކުޑަކުއްޖާގެ ބަޔާނާއި ސާޖިދުގެ އަނބިމީހާގެ ބަޔާންގައިވާ ޓްރާންސްކްރިޕްޓަށް ދިޔައީ ސައިކަލުގައި ކަމަކަށް ނުބުނެއެވެ. ނަމަވެސް ބޭނުފުޅުވިނަ، ކައިރިންދަމައިގެން ސައިކަލު ދުއްވާލުމަށް އަދި ކުޑަކުއްޖާ ގެއަށް ދުވަން ދިޔަ ދިޔުމުގެ ވާހަކައެވެ. ޓްރާންސްކްރިޕްޓަށް ހިނގާފައި ދިޔުމަކީ، ސައިކަލު ދުއްވާލަން ނުދެވުނު ސަބަބެއް ނޫނެވެ. ސައިކަލަކީ ދުއްވާ ހާލަތުގައި ހުރެއްޖެނަމަ، ދުއްވުމަށްޓަކައި، އެހުރިޖާކަން ގޮސް ގެންދިޔައީ އެއްޗެކެވެ. ސާޖިދުގެ ފަރާތުން، މިސައިކަލާބެހޭ ގޮތުން ސުވާލެއް އުފައްދާ ދިފާޢެއް ނަގާފައެއް ނުވެއެވެ. މިސާލަކަށް، ސައިކަލު ހަލާކުވެފައި ހުރިކަން، ނުވަތަ ސައިކަލުގައި ނުދެވެންވީކަން، ނުވަތަ އެކު ސައިކަލުގައި ބޭނުން ކުރުމަށް ފުސްފާރު ކަމުގެކަން ސާބިތުކޮށްދީ ދިނުމަށް މަސައްކަތެއް ކޮށްފައެއް ނުވެއެވެ. ހަމައެކަނި ބުނަނީ، އޭނާ ކާންދިޔައީ ސައިކަލުގައި ނޫންކަމަށެވެ. ވީމާ، ސައިކަލު ދުއްވާލަން ދިޔަކަމަށް ކުޑަކުއްޖާ ބުނާ ބުނުމާއި (ކުޑަކުއްޖާގެ ދައްތަ) ބުނާ ބުނުމާއި، ސާޖިދުގެ ފޯނުން ފެނުނު ޗެޓް ކޮޕީ ތަކާއި ގުޅޭގޮތުން، އޭނާ ޓްރާންސްކްރިޕް އަށް ދިޔައީ ހިނގާފައި ކަމަށް ސާޖިދު ބުނުމަކީ މިދެންނެވި ގޮތުގައި ހިނގާފައިވާ ކަމެއް ކަމަށް ދެއްކޭ ދެއްކުމަކަށް ނުވެއެވެ.

އެވިޑެންސް ނަންބަރު:QE1900152 އަދި އެވިޑެންސް ނަންބަރު:QE1900151

40. މި ދަޢުވާގައި ހުށަހެޅިފައިވާ މާއްދީ ހެކިކަމުގައި، ސާޖިދު ގެންގުޅޭ މޯބައިލް ނަންބަރު:A1901 އެޕަލް އައިފޯން އެކްސް (IMEI/Serial no:353041093094487) އާއި (ކުޑަކުއްޖާ) ގެންގުޅޭ މޯބައިލް ނަންބަރު:SM-G360H ސެމްސަންގް ފޯން (IMEI/Serial no:356551061927721) މި

ދެފުށުން ފޮރެންސިކް ތަޙްލީލު ކޮށްގެން ހުށަހަޅާފައިވާ "ޑިޖިޓަލް އެވިޑެންސް ނުވަތަ ހެކި" ތަކެކެވެ. ޑިޖިޓަލް ހެކި، ހެކީގެ ގޮތުގައި ކޯޓުތަކަށް ހުށަހެޅުމާއިބެހޭ ފިޔަވަޅު ޤާނޫނީ އުސޫލެއް ނެތުމުގެ ސަބަބުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު:24/76 (ހެކީގެ ޤާނޫނު) ގެ 2 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، އެފަދަ ހެކިތަކީ، ކޯޓަށް ނުވަތަ ޖިނާއީ މުޢާމަލާތުގައި ހެކީގެ ގޮތުގައި ކޯޓަށް ހުށަހެޅިދާނެ ހެކިތަކެއް ކަމަށް ދެކެމެވެ.

ޑިޖިޓަލް ހެކިތަކުގެ ސަލާމަތްކަން ކަށަވަރު ކުރުން:

41. ހެކީގެ ގޮތުގައި ކޯޓަށް ހުށަހަޅާ ޑިޖިޓަލް ހެކިތަކުގެ ސަލާމަތްކަން ކަށަވަރުކޮށްދިނުމަކީ އެހެކި ހުށަހަޅާ ފަރާތުގެ ޒިންމާއެކެވެ. މިގޮތުން ސަރުކާރުގައި، ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިތައް ހިފެހެއްޓިފައިވަނީ ކުރިން ބަދަލެއް ނުކުރި ދެފުށުން ކަމާއި އެއީ ފޯނުން ހެކިތައް ހޯދިގޮތް ބަދަލެއް ކޮށްނުވާ ޗިޕްސްމަތީ ދަށުން ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައި އެބަހުއްޓެވެ.[9]

42. މީގެ އިތުރުން، ސާމްޕަލްގެ ބަޔާން ވެރިޔާ މޯބައިލް ފޯނު ފުރުސަތުގެ ބެލުމުގެ ދަރަޖަ ގެންދިޔުމާއި އަދި ތަޙްލީލު ކުރުމުން ފޮރެންސިކް އިމޭޖެއް ސާމްޕަލް އެކްސްޓްރެކްޓުކޮށް ނެގެވެ. އަދި ދެއްކެވުމުން ހުށަހަޅާ މޯބައިލް ފޮރެންސިކް ރިޕޯޓާއި އެކްސްޓްރެކްޝަން ރިޕޯޓު ފަރާތުން ދިން ހެކިބަހުގެ މައްޗަށް ސާމްޕަލް ނަގައިފައިވެއެވެ. ސާމްޕަލް ސާމްޕަލް އެކްސްޓްރެކްޓް ހަމައެކަނި ފޯނުގަ ހުރި ޑޭޓާ ޖަމާ ކުރެވޭގޮތަށް ދަށްކާފައިހުރި ވަރަކަތަކާ ކަންތައްތަކެއްވެސް އެއްސެން މިހާރު ސާމްޕަލްގެ ފުރިހަމަ ކަންތައްވާ ޑޭޓާ ބޭނުމާއި ކުރުމަށް ދުރަވާ ގޮތަށް ބެލޭ ބެލުމެވެ. މިބެލުމަކީ ބާރުދޭ އެކްސްޓްރެކްޓް ހެކިތައް ސާމްޕަލް ހަމަހަމަ ނަގައެވެ. ހަމައެކަނި ބެލި، 03 ޖޫން 2019 ވަނަ ދުވަހުގެ ކޮ ސާމްޕަލް އުޅުނީ، ކުރެކުރެއްޗާގެ އެހެން ދަށްބެހެކަން ސަމްސަކު ދެއްވަން ދަސްކޮންޓްރޯލް ކަމަށެވެ. އަދި ސަމްސަކު ދެއްވަން ދަސްކޮންޓްރޯލް ދިޔަ ވަގުތު ކަމަށް ބެލި، 10:30 ން ފެށިގެން 12:30 އާ ދެމެދު ކަމަށެވެ. އަދި މިދިޔަ ދިނުމުގައި ފޯނު ނުގެންދާ ކަމަށެވެ.

[9] ފޮރެންސިކް ސަބްމިޝަން ނަންބަރު:S1901050015 (މާއްދީ ހެކި ހުށަހެޅިކަން އަންގައިދޭ ލިޔުން). އެވިޑެންސް ނަންބަރު:QE1900152 ގެ ޝީޓް އޮފް ކަސްޓޮޑީ އާއި ކޮންޓިނިއުއިޓީ ލިޔުން. އެވިޑެންސް ނަންބަރު:QE1900151 ގެ ޝީޓް އޮފް ކަސްޓޮޑީ އާއި ކޮންޓިނިއުއިޓީ ލިޔުން. ނަންބަރު:F1(a)/MFR/2019/7 (މޯބައިލް ފޮރެންސިކް ރިޕޯޓް)

ނަމަވެސް ފޯނު ނުގެންދާކަން ސާބިތު ކުރުމަށް ހުށަހެޅި ހުރަހަގާލިޔަ ނިންމައިދީ، ސާބިތުވާގޮތުން ފޯނުން ފޮނިފައިވާ ކޯޓު ތަރުތީބުކޮށް، ހަމައެކަނި އެންމެ ދެއްކުމުގެ ކޯޓު ތަރުތީބުކޮށް ނުދެވޭ. ތަފާތު އެއި ރޭގެ ކޯޓު ތަރުތީބު. 03 ޖެނުއަރީ 2019 ވަނަ ދުވަހުގެ ރޭގެ ދަންވަރު 02:25 ގެ ހަމައަށް ކޯޓު ދިމާލުވިގެން ގޮސްފައިވާކަން އެނގެން އޮތުމުން، ސާބިތު ސައިކަލު ދުއްވަން ދަސްކޮށްދޭން ދިޔަ ދިއުމަކީ ހުރި ހުރަހެއްކަމެއް ނޫނަށް، އެވާހަކައަށް ކަންތައްތަށް އެހެންނިކުމެގެ މައްސަލަ ފުރުސަތުތަށް ދިމާއެއް ނުންވެ.

43. ސާބިތުގެ އަބަދުވަސް ބާރުދޭ ހައްކައް ހުށަހަޅާފައި ނުކުމެއް، ބައްސަފުރިޔަ ސާބިތުގެ ފޯނާއި ކުޑަކުއްޖާ ގެންގުދާ ފޮނުފުނު ކުރުވުން މުޢާމަލާތުތަކުގެ ތެރެއިން، 65 އަސް.އަމް.އަމް (އެޖެންޓެކްސް-އޭ) އާއި 97 ވައިބަރ ސޮފްޓްވެއަރ ސޯޓް ހަދި 02 ވައިބަރ ކޯޓު ތަރު (އެޖެންޓެކްސް-ބީ) ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.[10]

44. ބައްސަފުރިޔަ އަސް.އަމް.އަސް ތަކަނު ބަލައިލުމުން، އާއި 12 ޑިސެމްބަރު 2018 އިން ފެށިގެން އެއް ދުވަސްތަކުން، (ކުޑަކުއްޖާ)ގެ ފޯނަށް 03 ޖެނުއަރީ 2019 ގެ ނިޔަލަށް ސާބިތުގެ ފޯނުން ފޮނުވާފައިވާ އަސް.އަމް.އަސް ތަކެއްކަން އެނގެއެވެ. މީގާ، މިމުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ސާބިތުގެ ފޯނުން (ކުޑަކުއްޖާ)ގެ ފޯނަށް ގާތުގާތުގެ އަސް.އަމް.އަސް ތައް ފޮނުވާފައިވާކަން އެނގެން އޮތުމުން އެކަން ކުރީ ސާބިތު ނޫން ކަސްފުވެސް އެހެން މީހަކު ކަމަށް ހުރި ބޮޑު ހުރަހެއް، އެކަން ސާބިތު ކުރުމަށް ކަމުގެ ސާބިތުކަމެވެ.

(ކުޑަކުއްޖާ) އެންމެ ފުރަތަމަ ކިޔައިދިފައިވާ ކިޔައިދިނުން:

45. ކުޑަކުއްޖާ ކިޔައިދިފައިވާ ކިޔައިދިނުން ކަނަވަރު ކުރުމަށް (ކޮރޮބަރޭޓް ކުރުމަށް) ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިތަކުގެ ތެރެއިން، ފުރަތަމަ ބަޔާންދޭ ހެކިތަކަކީ، ސާބިތު އާއި ކުޑަކުއްޖާ އާ ދުރުދުރު މާބައިލާ ފޯނު މެދުވެރިކޮށް ދެކެވުނު ވާހަކަތަކުން ދެންގަނޑުވެއްޔާ "ޑިޖިޓަލް/އިލެކްޓްރޯނިކް" ހެކިތަކެވެ. ސަބަބަކީ އެއީ ކިބައިން ހެކީގެ ގޮތުގައި ބަލާފައި ހެކިތަކެއް ކަމަށްވުމާއި، ޝަރީޢަތުގައި ހެކިތަކެއްގެ،

---

[10] ކޯޓު ރެކޯޑުތަކާއި މިޝަނުއާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގައި ހިމަނާ ލިޔުންތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނިފައިވާނެއެވެ.

އެހެނިހެނުގެ ބަދަލުން އިޖުރާއާތު ކަމަށްބަލާނެއެވެ. މިގޮތުން ރިޕޯޓްކުރަންބަޔަކު ކޯސް ދިނުމާ ސަރުކާރު ދުއްވާލަން ގޮސް ދެން ކަންތަކުގައި ގޮތް ކުރުމަށް ކިޔައިދިނުމުގެ ބޭނުމެއްގައި، ސާބިތު ކުރެވުނުގެ ކުރިމަތިން ބައްދަލުވީކަމަށެވެ. އަދި ކޯޓާ ފަރާތުގައި ތިޖާރީ އަދި ރިޝްވަތު ކުރީ ކަމަށެވެ. މިކަމަށް ބާރުދީ ހިތަހަމަޖެހޭ ބައްދަލުވެއްޖެ ރުޅިބަލި ހެޔޮ ވަނަވާ ދެއްކެވެ.

46. ކުޑަކުއްޖާގެ ބަޔާންގައި ބުނަނީ ކުޑަކުއްޖާގެ ލިޖްސީ އަށް ސާބިތު ކިޔުނު ދީން ކަމަށެވެ. ހުކުމް ލިޔުނު އިޖާ ބަޔާން ދިނީ ސާބިތު ސިއްޔާތު ކުރަނީ އެކަމުގެ ވީހާ؟ އެވެ. އެއީ ކޯޓުން ބަޔާނުގައި "ލިޖްސީ" ކަމަށް ސާބިތު ބުނެފައެވެ. އަދި އެކަމު ފަހުން އަހަރު ބަދަލު، ސާބިތުގެ ލިޖްސީގައި ލިޖްސީކަން ހުރިކަމަށް ބުނެފައެވެ. މިކަމާ ގުޅޭން ދަރިއްޔާގެ ގޮތުގައި، ސާބިތުގެ ފާހަގަކުން ބުނެފައިވޭ، ކޯޓް ޚުދުގައި ބައްދަލުވާ، ސާބިތުގެ ލިޖްސީގައި ހުރި ލިޖްސީކަން ކަމަށް ބުނަނީ ކުޑަކުއްޖާގެ ލިޖްސީކަމަށް ދައުލަތުން ސާބިތު ނުކުރާނެ ކަމަށެވެ. މިކޯޓް ޚުދުގައި ދެކޭ ވަނަވާ ބަލާއިރު، އެދިއްޔާ ވަނަވާއިން، ކޯޓުގެވެސް އެކަން މިއްގެ ލިޖްސީގައި ހުރި ލިޖްސީކަން ސާބިތުގެ ތުހުމަތުގައި ހުކުމް ވަނަވާ ނުނަކަން އުނގެނޭ، މިއީ ދަރިއްޔާކަމަށް ބަލައެއް ނުގަނެވެއެވެ.

47. ވީމާ، ސާބިތު އާއި ސާބިތުގެ އަނބިމީހާ (ކުޑަކުއްޖާގެ ދައްތަ) އާއި ކުޑަކުއްޖާއާ ރިޕޯޓްކުރަންބަދަލު ހާސިލުކަމަށް ބަލާ ނޫން، ކައިރިވެގެން ސަރުކާރު ދުއްވާލަން ދިޔަކަމުގައި، އަދި އެދިޔަ ދިޔުމުގައި ކުޑަކުއްޖާގެ ލިޔެކިޔުމަށް ސާބިތު ކިޔާ އެއް ކުރިކަމަށް ކުޑަކުއްޖާ ކިޔައިދީ ވަނަވާ ސާބިތުކޮށް ދެވިދާނެއެވެ.

ކުޑަކުއްޖާ މިހާދިސާ އެންމެ ފުރަތަމަ ކިޔައިދިން ގޮތް:

48. އެއްކަލަ ރޭގެ ވާހަކަ އަހަރެމެން ދެމީހުން ނޫން ކާކަށްތޯ އެނގޭނީ الله ގަންދީ ހުވާކޮށް ބުނެލަން ކުޑަކުއްޖާގެ ގާތު ސާލިމް ސުވާލުކޮށްފައިވަނީ، 31 ޑިސެންބަރު 2018 ގައެވެ. އޭގެ ކުރިން 2018 ނޮވެންބަރު މަހުގެ ތެރޭގައި ކުޑަކުއްޖާއަށް ދިމާވި މިހާދިސާ ކުޑަކުއްޖާ އޭނާގެ ބޮންބެއަށް ކިޔައިދީފައިވެއެވެ. ކުޑަކުއްޖާ ބޮންބެ ގާތު ބުނެފައިވަނީ؛

"..... އަޅުގަނޑު (ރަށް) ގައި ހުރުމުގައި ކިޔަވަން މާލެ ގޮސްހުރެއްޖެއި 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ފެބުރުއަރީ (ތާރީޚް ހަނދާނެއް ނެތް) އަޅުގަނޑުގެ ބައްޕަ އާއި އެއްބަނޑު ކޮއްކޮއާއި (...) އަޅުގަނޑާ ފޮނުވާލުމުން، އަބްދުﷲ ސާލިމް އާއި އަބްދުﷲ ސާލިމްގެ ފިރިހެން ކޮއްކޮ (....) އާއި (ކުޑަކުއްޖާގެ ދައްތަ) އާއި (ކުޑަކުއްޖާ) 04 މީހުން ކާންގޮސް ކައިނިމުމުން އަބްދުﷲ ސާލިމް އާއި (ކުޑަކުއްޖާ) ދޫކުރުން ސައިކަލު ދުއްވާލަން ދިޔަ ވަގުތުގައި (ތާރީޚް އާއި ގަޑި) އަބްދުﷲ ސާލިމް (ރަށް) އަރަން ހިނގާ ފަސްގަނޑުން ސައިކަލު މަޑުކޮށްމަޑުކޮށް، (ކުޑަކުއްޖާ) ގެ ކުރިމަތިންއަތްއަޅާ (ކުޑަކުއްޖާ) ގެ ގައިގައި ބައްދާލިކަމާއި، އެހެނގޮތް އަބްދުﷲ ސާލިމް ދުރަށް ކޮއްޖާލުމުން، ދެވަނަ ފަހަރަށް އަބްދުﷲ ސާލިމް އަތުން (ކުޑަކުއްޖާ) ގެ ކަރުން ފަހަތުން ހޮވަފައިން "ކިސް" އެއް ދިންކަމާއި، އަދި އޭގެ ފަހުން (ކުޑަކުއްޖާ)ގެ މޫނުފަހަތުން "ކިސް" އެއް ދިނުމުން (ކުޑަކުއްޖާ) ހަލާކުވެފައިވާކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ."

ވީމާ، ކުޑަކުއްޖާގެ ބޮންބެ ގާތުގައިވެސް މިހާދިސާ ހިނގިގޮތަށް ކުޑަކުއްޖާ ބުނާ ގޮތުގައި ތަފާތެއް ނުވެއެވެ.

ކުޑަކުއްޖާ މިހާދިސާ ދެވަނައަށް ކިޔައިދިން ގޮތް:

49. ކުޑަކުއްޖާއަށް ދިމާވި މިހާދިސާ ދެން އޭނާ ކިޔައިދީފައިވަނީ ކުޑަކުއްޖާގެ ފަހަރި އަހަރެވެ. އޭނާ ކުޑަކުއްޖާ "ދޮންތަ" ކިޔާ ކުއްޖާގެ މަންމަ އެވެ. ކުޑަކުއްޖާގެ ފަހަރި ކިޔައި ދީފައިވެއެވެ؛

މިމައްސަލައާއި ގުޅިގެން (ކުޑަކުއްޖާ) އޭނާގެ ގާތުގައި ސައިކަލު ދުއްވަން ދިޔަ ދުވަހެއްގައި ސާލިމް (ކުޑަކުއްޖާ) އާ ހަމަ ކުރިމަތީ ކިސް ކުރިން މަސައްކަތްކޮށް ކުރި ކަމަށާއި، ދެން ގޮތްތަކުގައި އުޅޭ އިނގޭފަސް ވަރަށް ގަދަކޮށްލާފައި މަސައްކަތްކޮށްކުރާކަމަށް ވާހަކަ ދެކެފުނުކަމަށެވެ. (ކުޑަކުއްޖާ) އޭވާހަކަ ދެއްކި ދުވަހުގެ ސިޓީ ހަނދާން

ނުވެކަމަށާއި، ނަމަވެސް އެއީ 2018 ވަނަ އަހަރު ޝޯވްރޫމަށްވުރެ ކުރިޔަށްދާކަމަށާއި، އެވާރަކަ ބޭނި ޖިއުސަށަން އައި ދުވަހެއްގައި ކަމަށެވެ. އަދި އެވާރަކައްވެސް މިހެއް ކައިރި ނުބެނުމަކަށް އެދުނުކަމަށާއި، ނަމަވެސް އޭނާ ސާވިސްގެ އޭރުގެ އަސްހުނުނާއި، އޭނަގެ ފިރިމީހާ ގޮތް އެވާރަކަ ހިއްސާކުރަން ބޭނުކަމަށެވެ. އަދި އެދުވަހުގެ ފަހުން (ކުޑަކުއްޖާ) އޭނާގެ ގާތު އެކަހަކު އެއްވެސް ވާހަކައެއް ނުދައްކާކަމަށެވެ.[11]

ކުޑަކުއްޖާގެ ފަހަރީއަން މިވާހަކަތައް ކިޔައިދިން ފަހުން، 2018 ޝޯވްރޫމަކު މަހުގެ ތޯރީގައި (ކުޑަކުއްޖާގެ ދަރިމަ) އަށް މިވާހަކަ ކިޔައިދިނުކަމަށް ބުނެފައިވާކަން ކުޑަކުއްޖާގެ ބަޔާނުން ބެލުމުން އެނގެއެވެ.

ކުޑަކުއްޖާގެ ދަރިމައަށް ކިޔައިދިނުމާއި ކިޔައިދިނުން

50. މިގޮތުން މިމައްސަލައިގައި (ކުޑަކުއްޖާގެ ދަރިމަ) (އަޒީޒާއި ރަޝް) ފުލުސްއޮޅުނޫޅ ކޮޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދިފާޢީ ހުކުމުގައި ސާފުކޮށް އޭނާގެ ކުރިމަތިވާކަމަށާއި، އެދިމާހުންގެ ގުޅުން ނިމުން ދިމާވި ސަބަބަކީ ސާފުކޮށް އޭނާގެ ކޮއްކޮއަށާ ބަދިއަސްލާފުލީ ޒަމާނު ހިނގައި ބިރުދޮއްކާގޮތުގެ މައްސަލައެއްގައިކަމަށާއި، އޭނާއަށް މިކަން އެނގުނީ 2018 ވަނަ ނޮވެންބަރު ހިސާބުގައިކަމަށާއި، އެނގުނުކަމަށް ކުޑަކުއްޖާ ކައިރީގައި ސާފުކޮށް ބޮލައިގެން ސަރުކާރު ދުއްވާލަން ގޮސް ބައްދަލުކުރިކަމަށާއި، ތެރެވެސް ކޮޅުކަން ދަރުނިދިނުގައިގެ ހުރި، އެކަމާއި އޭރު އަޅާނުލާ ސާފުކޮށްފައި އޭނާގެ ކައިރީގައި ކުޑަކުއްޖާ ބޮލައިގެން އެދޭ ސަބަބު ދުއްވަން ގޮސް ކޮއްކޮއަށާއި ބާބައިގެ ހަރުގަނޑުން ބައްދަލުކުރިކަމަށާއި، އޭނާ ހަނދާނުން ގޮތުން އެމްޑީސާ ހިނދު 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ފެއި މަހުގައި ކެނޑިއަކަށް ގޮސްވު އެވަން ނިންމާފަ ކުޑަކުއްޖާ ބޭނި ސާފުކޮށް އެދި ސަބަބު ދުއްވާލަން ދަންނާ ގޮތަށް ފެންނާނެ. އެކަ ކަމަށް އެކަމުގެ. އަދި އެދުވަހަށް ފަހު ކުޑަކުއްޖާ އާއި އޭނާއާ ބޯޓަން ގުޅުން ރަޖިސްޓްރީކުރަން ފަހަރެއްގެ ކަމަށެވެ. އަދި އޭގެ ފަހުން 03 ޖަނަވަރީ 2019 ގައި

[11] 04 މާރިޗު 2020 ދުވަހު ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދިފާއީ ބަޔާން

ކުޑަކުއްޖާއަށް ވައިބަރިން މުސްތަޤްބަލުގައި ކުޑަކުއްޖާއަށް ބިރު ދެއްކިކަމަށް ބުނެފައިވާކަމަށާއި، އެވާހަކަ ގޮވުމުންނަށް ކިޔާދިން އިރު އޭނާގެފުސް އެތާ ހުރިކަމަށާއި، ދުން އެތަނަށް ކުޑަކުއްޖާގެ ބޭބެއެއް އައިސް ސާދިވެއްޔާއި އެކަމާއި ގުޅޭ ގޮތުން ސުވާލުކުރުމުން، ސާފުވެ އެކޭ ބަނގުރާ ބޮއިގެން ހުރިމަ އެކަކަލު ކަމެއް ދިމާވިކަމަށާއި، ދުން އެކަމަށް މައިބަފައިން އެދުންކަމަށްވެ. އަދި ސާދިވެއްގެ ފޯނުގައި އަބަދު އިންޓަނެ ޓްގެ ކޮޅެއް ޖަހާފަ ކަމަށާއި، އާއިލާއަށް ގިނަ ފަހަރަށް އެދުރުވި ކޮޅު އެނގޭކަމަށާއި، 2019 ވަނަ އަހަރު ޖަނަވަރީ މަހު އެކަން ހިނގާ ދުވަހު ދުވަސްކޮޅު އާއި ވަރަށް އަވަސް އަވަހަށް ތީގެ ކުރީ ބާރަށް ކޮށްޖެހުނުކަމަށާއި، ފޯނު ގިނައިން ގެންގުޅެނީ ސާދިވެ ކަމަށާއި، ގޭގައި ފޯނު ބާއްވަނީ ވަރަށް މަދުފަހަރަކުގައި ކަމަށެވެ. އަދި މިމައްސަލައާއި ގުޅިގެން އޭނާ މުޅިޖެހިފަ ޒުވާނެއް ސަރުކާރުގެ އަތް ބަލާނެ ދިފުއިވާ ކަމަށާއި، އެބައްޕާގައި ވަނީ އޭނާ ކަންތައް ހިނގާފައި ގޮތަށް ކަމަށެވެ.[12]

ހިބަސް އެބިރުފުރުން އެއްގޮތްވާ ބަޔާން

51. ކުޑަކުއްޖާއަށް ދިމާވި މިއާދިސާ އެކުއްޖާ ކިޔައިދީފައިވާ ކިޔާދިނުމަކީ، މާދަމާ ހުށަހެޅި ބޮޑުކަމަށް ފަސްކުރު ކުރެވޭ ހިބަސް ޝަހާދަތުގެ ނުވަތަ ނަންގޮތް ނުވަތަ ކުޑަކުއްޖާ ކިޔައިދޭ ޝާހިދާ ކުރުބާނުރޮށް ވޯޓް ބެލުމަށްބަލައި، ކުޑަކުއްޖާގެ ހިބަސް އެބިރުފުރުންނާއި ބާރުވުން އެއްގޮތްވާ ހާއި ޝަރުކޯ އުފެދި ފަރާތެއްގެ އަޑުގާތާއި ދަލީލުތަކާއި، ކުއްޖާގެ އުފެން ހުރިހަ ގޮތްގެ މައްސަލާއި، ކުއްޖާ މުއްލަވާއިމާބާ ގޮތުން ޝަރުކޯ ކުރުމުގައި އެއްވެސް ނުނިޔަތެއް ނެތޯ ބެލިދާނެވެ.

52. ހިބަސް އެބިރުފުރުން އެގޮތްވާތޯ ބެލުމަށް ޝަރުކޯކުރި ކުޑަކުއްޖާ ކިޔައިދޭ ވާހަކަތަކުގައި، ތެދުބަހުން ވާހަކަތަށް ކިޔައިދޭ މިހެން ކިޔައިދޭނީ ފަރަ ތަފްސީލުތައް ހުރުމެވެ. މިމައްސަލައިގައި، އިސްވެ ބަޔާންވެދިޔަ ވާހަކަތަކަށް ބަލާއިރު، ކުޑަކުއްޖާ ކިޔައިދޭ ވާހަކަތަކުގައި ބަޔާންކުރާ ތަފްސީލުތަކާއި ސާފުވެ

[12] 04 ޑިސެމްބަރު 2019 ދުވަހު ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދީފައިވާ ބަޔާން

އާއި ކުޑަކުއްޖާއާ ދެމެދު ޖިންސީ ގުޅުން ގާއިމްކުރުމާ ވާހަކައަށް ބަލާއިރު، މުޖުތަމަޢު ދެކެއެވެ. މިހާ ކުޑަކުއްޖާ ހިތަރިޔާ ހިތަރިއިން އެބުރިފުރުން އަށްގޮތަކަށް އަނގައެވެ.

ސަބަބު ކުރުމުގައި ކުޑަކުއްޖާގެ އެއްފަހަރު ނިސްބަތްކުރެވުނު ޚަބަރު ބެލުން:

53. ކުޑަކުއްޖާ މިޝަކުވާކުރި، ސާބިތު އާއި ކުޑަކުއްޖާގެ ދަށްތެރޭ ކައިވެންޓަށް ޖާގާއިން ނުވަތަ ބުރަވާލީ، ކާފިރު ތުހުމަތުކުރެވުނު ދުރަގޮތުން ސާބިތު ވާހަކަ ދަށްކޮށްލައިފައެވެ. މިގޮތުން ސާބިތުގެ ކައިވެންޓަށް، އަސާސީގެ މަންޒަ އާއި ބަހުރު އަދި ޖާއިޒާގެ އެހެންމީހުން ނުފެށުމު ކަމަށް ބުނެލައިފައެވެ.

54. ނަމަވެސް، ކުޑަކުއްޖާ އާއި ސާބިތު އާ ދެމެދު ޖިންސީ މުޢާން ސާބިތު ބަޔާންކުރުން ގޮތުގައި އެވަ ވަރަށް ގެއް މުޖުތަކެވެ. ކުޑަކުއްޖާގެ ފަރާތުން ސާބިތުގެ ކައިވެންޓަށް ޖާއި ނުބުރުމަކަ ކުރެހިކަމެއް ބަޔާންކުރެވިފައި ނެތެވެ. މިއާޚިލާފަށް ސާބިތު އާއި ކުޑަކުއްޖާ ދެމެދު ޖިންސީ ގުޅުން މުޅިފެށިކަން ދެއްކި ވާހަކައަކަށް ބަލާއިރު، ކުޑަކުއްޖާއަށް ސާބިތުގެ ފަރާތުން ދިމާވި ހާދިޘާ 2018 ވަނަބަރު މަސް، "ދުންފަ" އަދި "ފަހަރި" އަށް ހިސާބިދިން ފަހުން، ކުޑަކުއްޖާގެ ބަރުގައި ކަންތެރެސް "ކަޑަކަށްމަ" އަޅަފަން މަސައްކަތް ކުރާކަން ދޭހަވާ ހެކިއެވެ. އަދި އެކަމުގެ ތެރެއިން ސާބިތު އާއި ކުޑަކުއްޖާ އާ ދެމެދު ޖިހަން ފަހަރި ކަމުގެ ގުޅުމަންފުރު ގޮތުގެމުގެ ނިސްބަތްން ޝަރުވާދީ މުޅިމުއް އުފައްދަން މަސައްކަތް ކުރެވިފާކަން، ހުކުމް ދޭގެ ތަކުން ސާފުކަން އެނގެއެވެ.

55. މި ހުކުމް ދޭގަން ބެލުމުން، ކުޑަކުއްޖާއާ އެކު ސާބިތު ދަށްކާފައިވާ ވާހަކަތަކަކީ ކުޑަކުއްޖާއަށް ބިރުދެއްކުމާއި، ސާބިތު، ކުޑަކުއްޖާގެ ތަންފަތަރު ހިސްކުރިކުރުމަކީ، ކަޑަކަށްމަކަމަށް ދާރު ފަހަރު ކުރުވަންސް، މިއާރު އެއީ ކަޑަކަށްމު ނުންކަމަށް ކުޑަކުއްޖާއަށް ފަހަރު ކަންނިންމަކަން، އެއީ ކަންކަށްމަކަށް ސިފަ ސާބިތު ބުނެނީ، ކުޑަކުއްޖާ ކަންފަހިވާ ކަންމަފުސް އެއްން ކަޑަކަށްމުގެ ވާހަކަ ސާބިތުއަށް އެނގޭކަން ބުނު، އަދި އެވާހަކަތަކުން ކުޑަކުއްޖާގެ ދުނުބ ގޮތުގައި ނުލަތަ ބަހުރު ގޮތުގައި ދަށްކާނުކަން

ނުވަތަ ތަރުޖަމާކޮށްގައި "ޓްރާންސް" ކަމަށްބުނެ، އެކަމުގެ ހަވާލާގައި ކުޑަކުއްޖާ ޖައްސައި، ޝަކުވާދީ އެދުމަށް ކުޑަކުއްޖާގެ ހިއްސުކުރުމުގެ ހާލަތުގައި އެކަމަށް ކުޑަކުއްޖާ ޖައްސާ ކުރުމުގެ ގޮތުން ތައްޔާރުވެއްޖާ ވަރަކަށްކަމަށާއި ހުރަހެއްވެއިވާ މުޅި ޖަމާތުގެ ޖެހިލުން ކިޔާދުން ސަރުކާރު ފުށުގަ ކުރެވިއްޖެ.

ނިންމުން:

56. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:2019/SC-A/77 ޤަޟިއްޔާއަށް ބަލާއިރު، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާ ކުރުމުގެ ކުށް ސާބިތު ކުރުމަށް އެއް ނަންބަރު އަސާސް ނަންބަރާ އެއްކޮށްގެން ނެތޭ ހިސާބު ނަންބަރެއްގެ ގޮތުގައި ކުރިޔަން ކަމެއް ޝަރުޢީގޮތުން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. ކުށް ސާބިތު ކުރުމަށް ވެސް ޤަރީނާތަކެއް ހުރި ހާލަތުތަކުގެ ބަދަލުގައި، މައްސަލައިގައި ކުޑަކުއްޖާ ދީފައިވާ ހުރި ބަލައި އާދައާ ޚިލާފަށް ގޮތުގެމަތިން ހިތިބަހުން ކުރުގައިވާނަމަ، އެހިތިބަހުގެ މައްޗަށް ބަލާ ސާބިތު ކުރެވިދާނެކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

57. ކުޑަކުއްޖާއަށް ދިމާވި މިކަމުގައި އެކުއްޖާ ކިޔައިދީފައިވާ ކިޔައިދިނުމަކީ، އާދައާ ޚިލާފަށް ދޮގުކުރަން ފަދަ ކުރެވޭ ހިތިބަހެއްގެ ނުވަތަ ތަރުޖަމާ ކުޑަކުއްޖާ ކިޔައިދީ ބަރީއާ ކުރުވަނިވި ވަރުގެ ބޮޑުމަސައްކަތެއް، ކުޑަކުއްޖާގެ ހިތިބަސް އެކަށީ ފުރަތަމަށް ބަޔާންކުރި އެއްގޮތަކީ ހެއް ޝަކުވާ އުފެދި ފަރާތުގެ އަރުވާލުމާއި، އަމާޒުވެގެން، ކުއްޖާގެ އުމުރު ހުރިހާ ގޮތުގެ މައްޗަށް ބެލިގެންކަމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ބައްލަވާފައިވާ ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ.

58. ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައަށް ބަލާއިރު، ސާބިތުކަމަށް ކުޑަކުއްޖާގެ އެއްބަސް ދައްކާ ކައިވެނިކޮށްގެން ހުރި މީހެކެވެ. މިކައިވެނީގެ ސަބަބުން ސާބިތުކަމަށް ކުޑަކުއްޖާ އާ ޖިހާން ފަރަށިކަމުގެ ގުޅުމަން ގެދި، ކުޑަކުއްޖާ އިތުބާރުކުރަންޖެހޭ މަގާމެއްގައި ހުރި މީހެކެވެ. މާނައަކީ، ސާބިތު ހުރި،

ކުޑަކުއްޖާ އާމިނަ، ޝަހުރުވާނީ އެއްވެސް އެދުންވެރިކަމެއް ހިތީގާނުވަނީ އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ ގުޅުމެއް، އަތްވެދުންކަމަށްވިޔަސް، އެއްޗެއް ދެއްކުން ކަމަށްވިޔަސް، ދެކޮޅު ވާހަކަދެއްކުންވިޔަސް ނޫނީ ކުރާ ހިސާބުތަކުންވިޔަސް އަދި އުނދުނުވެސް ގޮތަކުން، ކުޑަކުއްޖާ އާމިނަ ޖިންސީ ޢަމަލެއް ނުކުރާނެ ކަމުގެ އިތުބާރު ކުޑަކުއްޖާއަށް އޮތް ވިސްނުމެއްގެ މަޤްބޫލުކަމެވެ. މީގާ، 15 އަހަރުގެ ކުޑަކުއްޖާ އާމިނަ އެކަށީގެންވާ، ކުޑަކުއްޖާގެ ކުރިމަތިން ބެއްދުމާއި، ކުޑަކުއްޖާގެ ދުސްރަމަތަށް ހިސާބު ކުރިކަމަށް ބަލާ ބަލާއިރު، ކުޑަކުއްޖާ ހިތާއިދާ ހިތާއިދިނުމުގެ މަސްތާހާލު ހުނަރެއް ގޮތިޖަހާ އިޖާޒަތެއް ގުޅުވާލުމުން އެކަށީގެންވާ ޝަހާދަތް ނުވާ މިނިވަނަކަށް ކުރުގެ އަދަދު ސާބިތު ވެއެވެ.

59. މިމައްސަލައިގައި ސާބިތު ދިފާޢުއެއް ނަގާފައިވަނީ، ކުޑަކުއްޖާގެ އެވާހަކައަށް، ސާބިތު އާއި ކުޑަކުއްޖާގެ ދަރުމަ ކާވެނިކަން ޖާއިޒު މީހުން ނުހަބޫލުވުމުން، އެކަށޭނީ ތަފާތުވުމަކަށް ކުރި ކަމެއްގެ ގޮތުގައެވެ. ސާބިތު މީހުން ބުނާގޮތު، ކުޑަކުއްޖާ އާމިނަ މިޒާޖާ ހިންގުމުގެ ކުރިންނާއި އަދި މިޒާޖާ ހިނގިފަހުންވެސް، ކުޑަކުއްޖާގެ ފަރާތުން، މިވާހަކަތައް ކުޑަކުއްޖާގެ ދަރުމަ އަންނާއި ކުޑަކުއްޖާގެ ފަހަރައްން ހިތައި ދިނުމާއި، އަދި އެވާހަކަތައް ކުޑަކުއްޖާ ކުރުމުގެ ބަޔަކަށް ހިތައިދިޔަކަން ސާބިތުއަށް އެނގުމާއި ދެމުދު ކުޑަކުއްޖާގެ ހިތައިން ސާބިތު އާމިނަ އެއްވެސް ޖިނާވަތްތެރިކަމެއް ނުވަތަ ދަތުރުވެރިކަމެއް ނެތްކަން ސާބިތުގެ ބަހުން އެނގެއެވެ. ކުޑަކުއްޖާއަކީ ސާބިތުގެ ކައިވެނިކަން ނުކުރާ މީހެއްކަމަށް ސާބިތު ބެނަން ފަހި، މިޒާޖާ ކުޑަކުއްޖާގެ ފަރާތުން އެހެން ބަހަކަށް ހިތައިދިޔަކަން ސާބިތު އަށް ކުރެވިފައި ގޮތްކަން ފުރުޖަހާ ފަސްކަމަށް ޖެހޭ ތަކަން އެނގެއެވެ.

60. މިގޮތުން، ސާބިތު ކުޑަކުއްޖާ އާމިނަ އުފައްދާ ތުހުމަތާއި ދިމާކުރީ، 31 ޑިސެންބަރު 2018 ގައި ފަހުންކަން އެނގެއެވެ. އެއީ ސާބިތު މިފަދައިން، ސުވާލު ކުރި ހިސާބެވެ؛

" (ކުޑަކުއްޖާގެ ނަން) އެއްކަލަ ތަކަ ވާހަކަ ކާކަށް އެނގޭނީ އަހަރެން ދެ މީހުން ނުލާ، الله ގަސަމީ ހުވާކޮށްފަ ބުނަމަކަ"

ކުޑަކުއްޖާގެ ޖަވާބުގައި " ނޭނގޭނެ އެއްވެސް މީހަކަށް" މިހެން ބުނުމުން، އަސްލު ސިއްރުކުރަނީ ކީއްވެތޯ އާއި އަދި އެހެން އެބުނީ ކީއްވެތޯ ސާހިދު ސުވާލު ކުރެއްވި. އޭގެ ޖަވާބުން، ސާހިދު ބުނަނީ؛ އަސްލު އެކަ ސާހިދު ހުރި ވަރަށް ވަރަށް ވަރަށް ވަރަށް ފުދޭ އަޑު ވެގެ ކަމަކާއި އެހެންވެ އެގޮތަށް އެކަށްވީކަމަކާއި އެވަރުކަމުގެ ވެރިން ދާ އާ ސިވިލްސަރވިސްގެ ގޮތުން ދޫނުނަ! މިގޮތަށެވެ. އޭނާގެ ޖަވާބުން، އަންހެނާވެސް "(ކުޑަކުއްޖާގެ ނަން) ބޭނުންތަ ބުނަން" މިހެން އެހުމުން، ކޮންކަމެއްތޯ ކުޑަކުއްޖާ ސުވާލު ކުރެއްވި. ސާހިދު ޖަވާބުގައި ބުނަނީ، "އެވާހަކަ، އެއްވެސް މީހަކާ ކިޔާނީ" މިހެންނެވެ.

61. ސާހިދު މިވާހަކަ ދައްކަނީ ކޮން އެއްކަލަ ތަކެއްގެ ވާހަކަ ހެއްދީތޯ؟ ހުދު ކުޑަކުއްޖާ އަންހެނާ ސީދާ އެއީ އޭރު ކަމެއް މިދެކަމެއް ދެކު ސާފުކުރުވާތީ، ކުޑަކުއްޖާ ސުވާލު ކޮށްފައިވަނީ، "ކޮން ތަކެއްގެ ވާހަކަ މި އަހަރީ؟؟؟" މިހެންނެވެ. ސާހިދު ޖަވާބު ދެއްވައިފައިވަނީ "ޗިޕްސް" މިހެންނެވެ. ވީމާ، ކުޑަކުއްޖާ ގޮވައިގެން، ސަފައިކޮށް ދޮއްވާލަން ގޮސް، ކުޑަކުއްޖާގެ ކުރިމަތިން ބައްޕާ، ކޮޅަށް ދޮންނީ، ފެންވަރަން ކިސްކުރި ކަމަށް ބުނާ ބުނުމަކީ ހަދައިގެން ދައްކާ ވާހަކައެއް ނޫންކަން ސާހިދުގެ އަދިއްޔާ ފާހަގަ ކޮށްފައިވާ ކޮޅު ފާޅުން ސާބިތު ވެއެވެ.

62. ކުޑަކުއްޖާގެ ކުރިމަތިން ބައްޕާ، ހުސްކޮޅަށް ކިސްކުރި އެކަށީގެންވާ މިސާލުގެ ވިސްނުމުން ވިސްނާއިރު، ޝަހުވާނީ އުދުހުލުވިކަމެއް ހާސިލު ކުރުމުގެ ނިޔަތުގައިކަމަށް ޤަބޫލު ކުރެވޭތީ ނުވަތަ އެކަންކުރި، ޝަހުވާނީ މަޤްޞަދެއްގައި ނޫން އެހެން މަޤްޞަދެއް ހާސިލުކުރުމަށް ކަމުގައި ބެލެވެން ނެތް ޝަރީޢަތުގެ ބަލާއިރު، ކުށުގެ ޢަމަލާއި ގުޅޭ ނިޔަތް ކުށްކުރާ މީހާގެ ހިތުގައި އޮންނަންޖެހޭކަން ސާބިތުކުރަންޖެހޭނީ އެކުށުގެ ޢަމަލު ހިންގުމުގެ އުސޫލަށް ރިޢާޔަތްކޮށެވެ.

63. މިމައްސަލައިގައި، ތުހުމަތު ކުރެވޭ ކުށުގެ އަމަލު ހިންގި ފަރާތް އެބަހީ، ކުޑަކުއްޖާގެ ކުރިމަތިން ގޮސް ބެއްދުމާއި، ކުޑަކުއްޖާގެ ތުންފަތަށް ކިސްކުރުމާއި، ސާލިމާގެ ނިޔަތަށް އެކަށީގެންވާ މީހެއްގެ ވިސްނުމުން ވިސްނާއިރު، ޝަހުވާނީ އުފާވެރިކަމެއް ހާސިލު ކުރުމުގެނިޔަތެއް ކަން ނޫނީ އެކަން ކުރީ ޝަހުވާނީ މަޤްސަދެއް ނޫން އެހެން މަޤްސަދެއް ހާސިލުކުރުމަށް ކަމުގައި ބުނެފައިވެސް ނެތެކަން ސާބިތުވާ ފުރުން ފެނުނު ބޮޑު ބަޔާން ތަކެއް ސާފު ކޯޓަށްދެއެވެ. ކުރުގެ އަމަލު ހިންގައިދޭ ޤަސްދު ނިޔަތް ކޯޓުކަށިކުރާ ފަހުން ބަޔާންކޮށްދީ ކޯޓުނުކުރިން ދެން ގަބޫލުކުރެވެ. މިގޮތުން ސާބިތު ދައުލަތުގެ ވާހަކަތަކުގައި، އެކު އެކަން ކުރުމުގެ ވަރަކު ބޭރުގެ ފުށުކޮށްގެން ކަމަށް ބުނާކަމަށްވެ، އެކު އަށްކުރުމުގެ ކަނޑައެޅުމަށްކަމަށް އެކު ފާޑުގު ކުރުމުން ކަމާއި، ނަމަވެސް މިހާރު އެއީ ކަލޭކަމެއްކަން ފާޑުކު ނުކުރާކަމަށް ބުނެއެވެ. ސަބަބަކީ، ކުޑަކުއްޖާ ކުރި ކޯޓަށްވެސް އެއްޗެ ކަނޑައެޅުމެއް ސާބިތުވެގެން އެނގޭނީ ކަމަށެވެ. އެހެންވެ، ސާބިތު ކުޑަކުއްޖާގެ ކޯޓަށް ތަކާއެއްގެ ފަށަތުތަކެއް ހިތްވަރު ނުވަތަ އަތްލުމަށް ދަސްނޫނުގައި ބެހެއްޓުމުގެ. އަދި ސާބިތު އަޅުގަނޑު ކުޑަކުއްޖާ ގޮތް އެވަރުގެ ދުވަހު، ސާބިތު އެކު ކުރެކުރަމުން ކަމަށްވާ ސާބިތު ކުރިޔާތަކާ އާހަރު ހުށަހެޅުން. އަދި ކުޑަކުއްޖާގެ އަހުރި އެއްގެފެށު މީހަކު ފެންނާން ތަހުރު ހުށަހެޅު. މިވާހަކަތަކަށް މިދިޔަ ދިގުބޮޑުގެ ދިރިއުޅުމަށް އެކަށީގެންވާ މީހަކު ބޭނުމެއްގެ ވާހަކަ "ތިޔައީ ސާބިތު ކުޑަކުއްޖާއަކަށް ނަފްސާނީގޮތުން ފަހަރި ކަމެއް ނޫ ސަލާމަތް ކަމެއް ބާއް ބުނެމަށްވުރެ، އެހެން މިހާރުގެ ވިސްނުމުން ބުނާނީ ތިޔައީ ކުޑަކުއްޖާ ބެހެ ނަފްސާނީ އަނިޔާވެރިކަމުގެ ކޯޓުގެ އެހެން ބޮޑެތި ކުރެވިފައިވާ އަނިޔާއެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑުގެ ފަހުމަށް ކުޑަކުއްޖާ އަށް ދެއްކެވީ" މިވަރަށް ގަބޫލުކުރެވެ. ވީމާ، މި ދިރިއުޅުމަށް ދެވޭގޮތުގެ އެކަށީގެންވާ މީހެއްގެ ވިސްނުމުން ވިސްނާއިރު، ސާބިތު ކުޑަކުއްޖާގެ ކުރިމަތިން ބެއްދި، ތުންފަތުގައި ކިސްކުރި، ޝަހުވާނީ އުފާވެރިކަމެއް ހާސިލު ކުރުމުގެ ނިޔަތުގައިކަމަށް ފާހަގަ ކުރެވެއެވެ.

64. ވީމާ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ދައުވާ ސާބިތުކުރަން (އަޒްގާއި ރަން)ގެ ނިސްބަތް ކަމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކި ޤަރީނާތަކަށް ބެލުމުން ދިވެހި ރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/77: ދަސްޓޭޓްއާއި، ހ ކޯޓުގެ ނަންބަރު:2014/SC-A/26 ދަސްޓޭޓްއާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކާއި، އަދި ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 47 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ފަދައިން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ އެކަށީގެންވާ ޝައްކެއް ނެތް މިންވަރަށް ސާވިލް ގެ މައްޗަށް އުފުލާފައިވާ ދައުވާގައި ބަޔާންކުރާ ކުށް ސާބިތު ވެއެވެ.

65. ސާވިލްގެ މައްޗަށް މިކަން ސާބިތުވާ ކަމަށް 27 ފެބްރުއަރީ 2022 ގައި ކަނޑައެޅުނެވެ. އަދި ގަވާއިދު ނަންބަރު 2021-SC-REG-01 ޝަރީޢަތްކުރުމާބެހޭ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 137 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ރިޢާޔަތްކުރައްވައި، މިމައްސަލައިގައި ދައުވާލިބި ސާވިލްއަކީ ބަންދުގައި ހުރި މީހެއްކަމުގައި ނުވާތީ، އަދި އޭނާގެ މައްޗަށް ކަނޑައެޅިދާނެ އަދަބަކީ ބަންދުގެ އަދަބެއްކަމުނުވާތީ، އިސްތިއުނާފު މިކުރާ މައްސަލައިގެ ޙުކުމް އިއްވަންދެން ނުވަތަ 27 ފެބްރުއަރީ 2022 އިން ފެށިގެން 10 (ދިހައެއް) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ސާވިލް ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ މައްޗަށް މިކޯޓުގެ ނަންބަރު 95-B2/CHT/2022/967 ބަންދުކުރުމުގެ އަމުރުން އަމުރުކުރެވުނެވެ. އަދި މިއަމުރުގައި ސާވިލްއާ މިހާރު ދޫވެފައިވާ ފަރާތްތަކުގައިވާތީ، އޭނާ މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއާ ހަވާލުކުރުމަށް މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ މައްޗަށްވެސް އަމުރުކުރެވުނެވެ.

<u>އަދަބު ކަނޑައެޅުން:</u>

66. މިމައްސަލައިގައި ދައުލަތުން ސާވިލްގެ މައްޗަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު:12/2009 ގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (ނ) ގެ ދަށުން، އުފުލާފައިވާ އިތުބާރުކުރެވޭ މަޤާމްގައި ހުރެ ޖިންސީ އަމަލު ހިންގުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާ ސާބިތުވުމާ ގުޅިގެން، ކުށް ސާބިތުވާކަން ކަނޑައެޅުމަށްފަހު، އެކުށަށް އަދަބު

ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި އަދަބާއި ބެހޭ ގޮތުން ވާހަކަ ދެއްކުމަށްޓަކައި 27 ފެބްރުއަރީ 2022 ދުވަހު ބޭއްވުނު އަޑުއެހުމުގައި ދައުލަތުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު:12/2009 ގެ 09 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (ށ) ގެ ދަށުން، ކަނޑައަޅާފައިވާ އަދަބަކީ 15 އަހަރާއި 18 އަހަރާއި ދެމެދުގެ މުއްދަތަކަށް ޖަލަށް ލުމަށްކަމަށެވެ. އަދި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ސާލިމްގެ އަދަބުގެ ދަރަޖަ މަތިކުރުމަށް ވަކި ހާއްސަ ކަންތައްތަކެއް ނެތްކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވާކަމަށެވެ. ސާލިމްގެ ފަރާތުން އެދިފައިވަނީ މިމައްސަލައިގައި ދެވޭނެ އެންމެ ކުޑަ އަދަބެއް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށެވެ.

67. ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް، ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މުޖުރިމުންނާމެދު ބަލާނެ ހާއްސަ އުސޫލުތަކަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރަނީ ކުޑަކުއްޖަކު އިތުބާރުކުރަންޖެހޭ މަޤާމެއްގައި ހުރި މީހަކު، އެކުއްޖަކާއެކު ޖިންސީ ޢަމަލެއް ހިންގައިފިކަމުގައިވާނަމަ، އެކުރީ ކުށެއްކަމުގައެވެ. އަދި އެމާއްދާގެ، (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ މިކުށުގެ އަދަބަކީ 15 އަހަރާއި 18 އަހަރާ ދެމެދުގެ މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުމެވެ.

68. އެއްވެސް ޤާނޫނެއް ނުވަތަ ގަވާއިދެއް ނުވަތަ އުސޫލެއްގެ ދަށުން މިހުކުމުގައި ކަނޑައެޅުނު ބަންދުގެ މުއްދަތު އުނިކުރަންޖެހޭނަމަ، އެމުއްދަތެއް އުނިކުރަން ޖެހޭނެއެވެ.

ޙުކުމް:

ބަޔާންވެދިޔަ ސަބަބުތައް އެކުން ހުރުމުން، (އަޙްމަދު ޢަލީ)ގެ ބިޒްނަސް ކާޑުގެ ނަންބަރު 75/.---C/2019 ގެ ޙުކުމް ބާޠިލްކޮށް، ދައުލަތުން، (އަޙްމަދު ޢަލީ) / ޢަބްދުﷲ ސާލިމްގެ ދައުލަތަށް ކޮންފިޔާ އިތުބާރުކުރެވޭ މަޤާމެއްގައި ހުރި ބިޒްނަސް ޢަމަލު ހިންގުމުގެ ކުށް ޝަރީޢަތުން ސާބިތުވެއްޖެކަމަށް ކަނޑައަޅައި، މިކުށުގެ އުޤޫބާތުގެ ގޮތުން، (އަޙްމަދު ޢަލީ) / ޢަބްދުﷲ ސާލިމް، 15 (ފަނަރަ) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށް ލުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މިމައްސަލާ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމް ކުރީމެވެ.

މިމައްސަލާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒު (ޚިލާފު)

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން މަޒީދު